

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XIX

БРОЈ 372

31. ЈУЛ 1990.

ЦИЈЕНА 5 ДИНАРА

ТУРИСТИЧКИ БАРОМЕТАР

НАЈЕЗДА СА ЗАДРШКОМ

● Тек крајем мјесеца масовно стigli и до-маћи гости. Хотели пребукирани. Будванска ривијера најбоље посјећена на цијелом Јадрану

на сјеверном и средњем Јадрану, масовно најваљивани за југ, стigli су у великом броју у последњој јулској смјени. До тада су собе у до-маћој радиности, добрим дјелом и аутокампови били по-лупразни, мјеста је било чак и у радничким одмаралиштима која су у ово вријеме обично пуна. Једино су хотели били добро попуњени од самог почетка главне сезоне.

● Зашто су наши го-дишњеодморци толико каснили, тешко је поуздано рећи. Постоје, кажу, више разлога.

Свјетско првенство у фудба-лу је учинило своје, родитељи су почетком мјесеца бринули о упису ћака и студената у школе, многи су се изненада одлучили за Грчку и Њене јеф-тине плаže.

● Ипак услиједила је најезда и будванска ривијера је тре-

нутно најбоље посјећена на Црногорском приморју, а многи кажу и на цијелом Јадрану. У собама домаће радиности тек по који празан кревет, одмаралишта су дупке пуна, хотели су пребукирани па свакодневно се „вишак“ гостију упућује на крајњи југ у Улцињ и нека друга мјеста. Много боље су попуњени и аутокампови, где је сада све теже наћи слободан простор за шатор или приколицу.

● Но, показало се и овога пута, гужву, макар она стигла са закашњењем, знамо итако да користимо. Чим се почeo тражити кревет више појавили су се домаћини са својим „тржишним“ цијенама. Они који нису уступали креве-

те агенцијама, добро су уновчили своје собе, поткро-вља и гараже, наплаћујући за кревет по 120, 150 и 200 динара. Како ко, и како где. А до-бро се зна да су важеће цијене од 74 до 105 динара. У надлежним општинским службама на ово само слијежу раменима и кажу: немоћни смо. Инспекција региструје све случајеве и једино што може да се учини је да плате порез на разлику у цијени!

● Нисмо баш сигури да је то једини начин да се спри-јечи збива некоректно по-нашање појединача који осим тога што „деру“ гости, вуку их и за рукаве испред турист бира и у своје собе и подруме, деваљирајући тако туристички углед, иначе најскрпљ

ствар у овој деликатној прив-редној грани, до којег се тешко стиже. Ако се томе дода да некоректности (читај: пот-крадања) има и другдје – у трговинама, на пијаци, и другим мјестима где се нешто продаје, да се још нисмо ослободили гунђања, да нам је нељубазност и даље једна од особина, да они који долазе у контакт са страним туристима не познају довољно језике, онда је извјесно да нам у туризму престоји још заиста до-ста посла. А како и када ћemo га обавити заиста је незахвал-но прогнозирати. Јер, како нам искрено рече један гост и пријатељ Будванске ривијере – код вас се најспорије ми-јења – човјек.

С. Греговић

Јулски празници:

С ЉЕВИЦОМ У БУДУЋНОСТ

Наша анкета:

ШТА КАЖУ ТУРИСТИ?

Гости „Приморских новина“

ВЕСНА ПАРУН,
МИЛОШ МАЦУРА,
СЛОБОДАН СЛОВИНИЋ

Специјални додatak:

„ГРАД-ТЕТАТАР'90“

СИЛЕВЕСТЕР СТАЛОНЕ НА СВЕТОМ СТЕФАНУ

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

СТАНИЦА ПОД ЛУПОМ

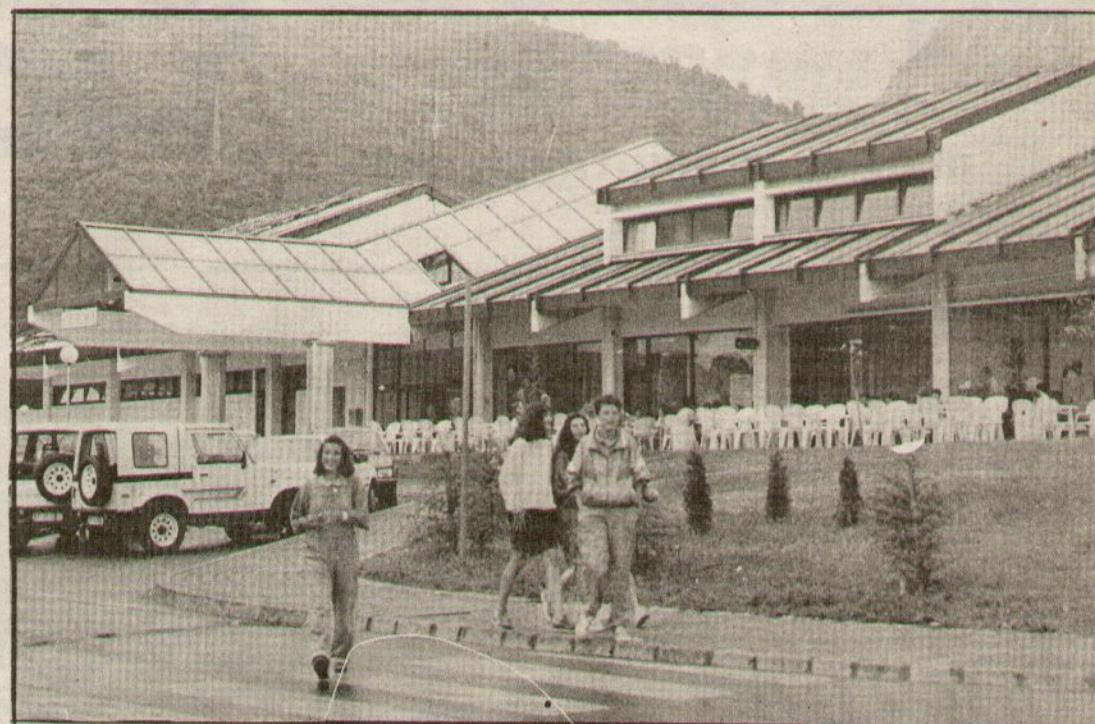
ДЕСЕТА

заднича, сједница свих вијећа Скупштине општине, одржана 29. јуна, протекла је у знаку расправе о статусу одмаралишта у Каменово и продаји аутобуске станице у Будви, што је до пришло до након шест часова рада и 9. тачке дневног реда, Скупштина прекине рад због преморености делегата.

Делегати након двочасовне расправе нијесу прихvatили информацију о одмаралишту Камп Каменово коју је сачинило Општинско одјељење за урбанизам, грађевинарство, комунално-стамбене послове и катастар, јер је превладала оцјена да је непотпуна и да се из ње не види како би се решио проблем статуса ове вриједне локације. Закључено је да Општинско одјељење за инспекцијске послове у року од пет дана изврши контролу рада у Кампу Каменово и да се објекти који немају потребне дозволе за рад затворе. Треба одржати састанак надлежних и општинских и републичких органа на коме би се расправила спорна питања и о томе обавијестити Скупштину општине на првој наредној сједници, и оточити с процесом изузимања земљишта за тзв. „сталне објекте“ у овом одмаралишту, ткоје на наредној сједници СО. За наредну сједницу, закључено је, треба припремити

и информацију о одговорности за настале проблеме Одмаралишта у Каменово за поједине органе и службе Скупштине општине.

Није прихваћена ни информација у вези са продајом аутобуске станице коју је припремило Општинско јавно прво-врбилиштво. Најспорије у овој купопродаји је површина земљишта која је припадала власнику уз објекат. Понуђена информација није потпуна па је то био повод за закључак да се мора прекинuti с праксом достављања Скупштини на разматрање непотпуних и неквалитетних информација. Скупштина је закључила да се задужи Извршни одбор СО да за наредну сједницу СО припреми и допуни ову информацију с предлогом мјера које би Скупштина требала да предузме у овом случају. Посебно да се сагледа одговорност општинских органа и служби (општинског одјељења за урбанизам, имовинско-правне службе), па ако се оцијени да има њихових пропуста да се за исте предложе одговарајуће мјере одговорности. Формирана је комисија од три члана (Борђије Прибиловић, Жарко Пламенац и Вукашин Марковић) која ће до наредне сједнице Скупштине општине припремити информацију о одговорности општинског јавног првобитиоца у вези с продајом аутобуске станице.

БИЉЕШКА

У ЂОРСОКАКУ

„ЗАПОЧЕТИ демократски процеси“ у Црној Гори одразили су се на садржај и метод рада наше Скупштине општине тако што овај „највиши орган друштвеног самоуправљања и власти“ наше општине све мање личи на своју уставну дефиницију, јер атмосфера у којој ради и одлучује општински парламент је све даље од онога како би требало да буде.

Није, међутим, демократија крија што се сједнице Скупштине општине одлажу и прекидају због недостатка кворума, што на сједницама доминира пространост, неизбиљност, неодговорност, нетolerантност, непоштовање личности... већ је демократизација посекала маске (не баш све) и омогућила да практично видимо како смо демократију, ту нама у правом и препносном смислу посматрамо шта хоћемо и како хоћемо да предложимо све и свашта, јер, побогу, сад се народ пита. Морал, вспитање, култура, многима су претали бити оквир јавног дјеловања.

Тако од почетка прошле године, а посебно од „чуvene“ сједнице од 15. јуна 1989. чија је већина одлука још под сумњом, траје својеврсна агонија наше општинске скупштине. Излаза нема на видику осим за оптимисте по убеђењу и задатку који кажу да ће бити боље након вишестраначких избора када будемо имали вишестраначку скупштину. Можда ће овог пута и бити боље, или од тих и сличних „биће боље“ мало се досад остваривало, па народ постаје сумњивач по опредељењу. Обећано је, тако, да ће бити боље након демократских избора са више кандидата, који ће елиминисати неспо-

љурадити, много озбиљније него ламентирати над непостојањем кворума и неодговорним делегатима. Јер, то што делегати не долазе на сједнице и што их они који су их изабрали не позивају на одговорност, може и да значи да су они схватили да на сједницима Скупштине општине немају шта да траже, да ће се све решити и без њих, да њих нико не пита... у ком случају учењачка прича о одговорности делегата губи сваки значај.

Садашњи проблеми у (не)раду Скупштине општине свакако су и плаћање данка неоствареном делегатском систему. Од велике идеје није скоро ништа остало, делегатска база није нашла своје место у систему одлучivanja, иницијатива се потпуно преселила код државних органа, па је испало да су делегати потребни толико да изгласају оно што се замисли у општинском врху и управи. Делегати су у таквим условима рада све мање дисциплиновани, не долaze редовно или напуштају прије краја сједнице Скупштине општине, рачунају да и тако може, јер их тешко ко може убиједити да су они и суштински неопходни на сједници Скупштине општине. То што се (бројчано) без њих не може, признајете, није неки мотив за присуство сједници. Напротив, како смо се увјерили у пракси, то више утиче неизбиљно.

На крају, тешко је предвидjeti излаз из скупштинског Ђорсокака. Било би, поновимо, најлакше рећи „биће боље након вишестраначких избора“, или из искуства знамо да је нама сваки систем био неодговарајући, да смо лакше мијењали системе него своја понашања усклађивали с оним што смо прописали, па треба очекивати да ћемо и вишестраначкој скупштини наћи ману, како би прикрили своје.

В.М.Станишић ■

Горан Орлић, потпредсједник извршног одбора Скупштине општине.

У Будви ће се 12. и 13. октобра ове године одржати 28. Скупштина Сталне конференције градова и општина Југославије, па је формиран организациони одбор који ће координирати и организовати активности везан за овај скup. Предсједник Одбора је Борђије Прибиловић, предсједник СО Будва, секретар Јово Љурашевић, секретар СО, а чланови Живана Олбина, генерални секретар Сталне конференције градова и општина Југославије, Ђорђе Станичић, секретар СКГОЈ, Махмут Каљач, предсједник Заједнице општина СРЦГ, Јован Бајечтић, секретар Заједнице општина СРЦГ, Јован Каварић, предсједник СО Титоград,

Драган Недовић, директор ХТП „Будванскa ривијера“ Марко Медитовић, директор ПЈ „Бечићка плажа“, Лидија Калођера из „Монтенегроекспреса“ и Богољуб Рађеновић, секретар Туристичког савеза општине.

За представника Скупштине општине у Скупштину Туристичког савеза општине именован је Бранко Ђојковић, делегат Вијећа мјесних заједница.

На овој сједници делегати су усвојили Програм оперативних активности на припреми и доношењу Друштвеног плана општине Будва за период 1991.-1995. година, Одлуку о личним дохоцима и другим примањима општинских функционера и делегата СО и Одлуку о одређивању коефицијента за групе послова и задатака у органима управе.

НА НАРЕДНОЈ СЈЕДНИЦИ

РЕГУЛАЦИЈА КОМУНАЛНИХ ДЈЕЛАТНОСТИ

За четвртак 26. јула била је заказана једанаеста сједница свих вијећа Скупштине општине, а прије ње требало је да се одржи наставак десете сједнице која је прекинута 29. јуна. Ни послиje сат времена делегати се нијесу окупили, па је нова сједница заказана за 30. јул. На тој сједници која ће се одржати након закључивања овог броја „Приморских новина“, делегати ће расправљати о предлогу одлуке о давању морског добра на коришћење ХТП „Будванскa ривијера“. Анализи функционисања општинских органа управе, Информацији о прикупљању и коришћењу средстава боравишике таксе у 1989. години, Информацији о радовима на увођењу јединствене евиденције непокретности и стању подземних инсталација, Иницијативи Удружења мале привреде за измјену општинских одлука о порезма грађана, радном времену самосталних радњи и програму привременог коришћења неизграђеног градског грађевинског земљишта, а делегати ће се изјаснити и о захтјеву Либераланог савеза ЦГ за учешће у раду Скупштине општине. За крај сједнице предвиђено је и разматрање Информације о проблематици неодговарања на делегатска питања.

Према предлогу дневног реда 11. заједничка сједница свих вијећа СО има само седам тачака дневног реда. Делегати ће размотрити предлог измјена и допуна Одлуке о буџету општине за 1990. годину, предлоге одлуке о измјенама и допунама одлуке о комуналним таксама и о општинском порезу на непокретности и права.

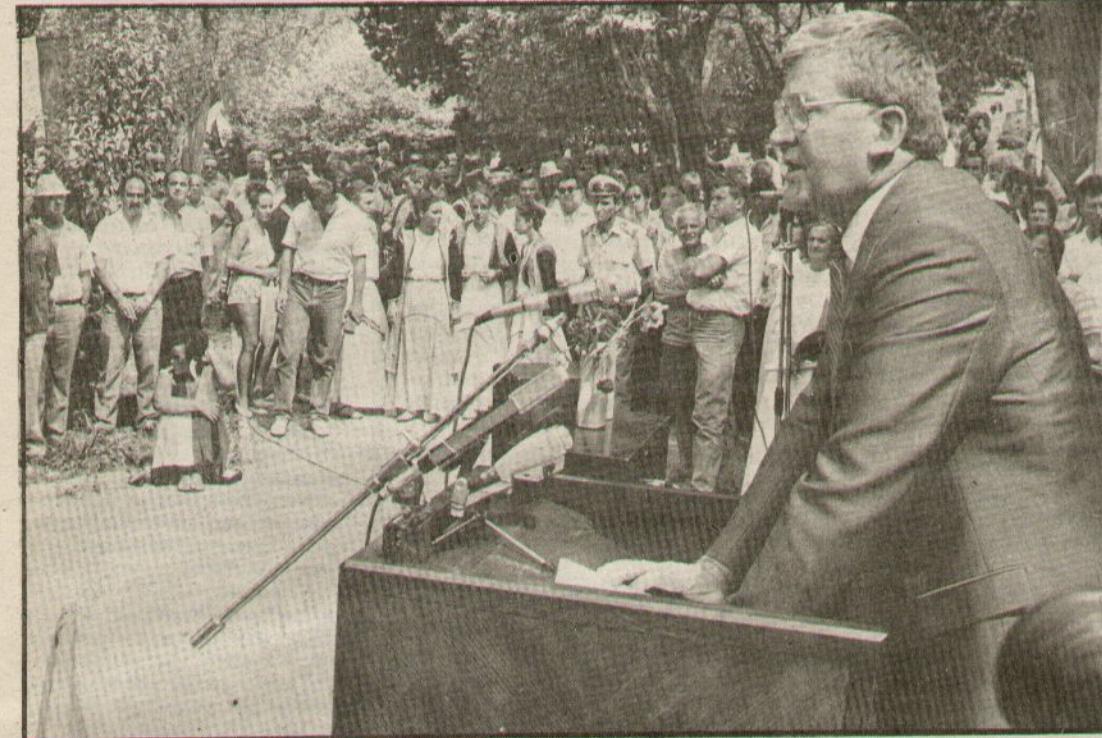
На овој сједници ће доминирати комунална проблематика, а усвајањем предложених одлука Скупштина општине ће уоквирити реорганизацију комуналних дјелатности у општини. Предвиђена је промјена Одлуке о оснивању Фонда за комуналне дјелатности општине, давање сагласности на Статут Фонда за комуналне дјелатности, именовање ВД директора Фонда, разрјешење и именовање једног члана Управног добра Фонда за комуналне дјелатности општине Будва.

ДАН УСТАНКА НАРОДА ЦРНЕ ГОРЕ СВЕЧАНО ОБИЉЕЖЕН У НАШОЈ ОПШТИНИ

С ЉЕВИЦОМ У БУДУЋНОСТ

ДАН устанка народа Црне Горе 13. јул у нашој општини је свечано обиљежен народним збором у Петровцу који је уједно био и централна прослава тринаестојулуског устанка

- Блок лијевих снага у Црној Гори даје гаранцију и сигурност свим грађанима Црне Горе да ће и даље моћи да рачунају на мирни и слободан заједнички живот на овим просторима – рекао др Бранко Костић, предсједник Предсједништва СР Црне Горе.

на Црногорском приморју. Предвише стотина туриста и грађана Петровца, Светог Стефана, Бечића, Будве и околних места, говорили су Бранко Костић, предсједник Предсједништва СР Црне Горе, Владо Капичић предсједник Републичког одбора СУБНОР-а, и Мирослав Ивановић, предсједник Општинског комитета СК и предсједник Одбора за припрему конгреса демократске и програмске обнове СКJ.

– Присјећање на дане прве комунистичке општине на Јадрану и на тринаестојулуске устанничке пушке црногорског народа ове године, вршимо у тренутку када је Југославија озбиљно уздрмана и када се многи питају хоћемо ли је успети очувати. Савез комуниста Југославије као политичка странка са монополом власти у протеклих 45 година изложен је бројним критикама и од стране других политичких партија и покрета и од стране сопственог чланства и руководства. Критичко преиспитивање пређеног пута и понашања Савеза комуниста започели смо и сами у жељи да скинемо са себе хипотеке прошлости и да се на грешкама из прошлости учимо ради наше будућности. То, рекао је др Бранко Костић, ипак не значи да треба бацати под ноге све оно што је у протеклих 45 година створено, улкос чињеници да је могло бити створено и више. Захваљујући политици Савеза комуниста народа Југославије, па и Црне Горе, већ пуних 45 година живе у миру. Генерације дјечака из 1945. године, којима су играчке биле празне чауре из другог свјетског рата, тек данас се сучавају са бојазнима да ће их сlijed дођаја довести у позицију да осјете њихов изглед и када су пуне. Пуних 45 година у Црној Гори у миру и слози, уз међусобно уважавање и поштовање, живе заједно – Црногорци, Срби, Мусимани, Албанци, Хрвати и припадници других народа и народности. На овом малом простору несметано врше своју активност и православна и католичка и исламска конфесија. Већ и ово би билоовољно за признање једној

политичкој партији која је управљала овим народом прошлих 45 година.

Међутим, наставио је Костић, монопол власти који је та партија, односно Савез комуниста, наметнуо и за себе обезбиједио, допринио је да се као партија бирократизује, и да у појединим периодима занемари неке основне људске вриједности: слободу човјека и његова основна грађанска права, уважавање и поштовање обичаја и традиције народа итд. Неке од тих грешака и застрањивања представљају тешку хипотеку за Савез комуниста као партију која са разлогом рачуна да остане на власти и послије организованих вишестраначких избора у Црној Гори у децембру мјесецу. Утолико је потребније те хипотеке скинемо са себе и да неоптерећени тиме уђемо у ту изборну битку. Сви наши „голи отаџи“ у појединим историјским тренуцима када се решавало питање наше независности и слободе могу се разумјети као мјера изолације и издвајања оних који су у одређеном историјском тренутку били спремнији да искажу оданост и лубав према другима, макар и по цијену сопствене слободе и независности, али се не може разумјети и оправдати чињеница да је кроз те напе „голе отоке“ прошло и у њима страдало много невиних, без организованог судског поступка и доказивања кривице. Још мање се може разумјети и оправдати однос према онима који су по опцији тадашњих власти дошли у сукоб са законом и њихов третман у затвору, утолико прије што је највећи број људа њима представљао борце из првих редова нашег народно-ослободилачког рата и револуције.

Говорећи о садашњем политичком тренутку у Црној Гори др Бранко Костић је истакао да поједине политичке партије које већ дјелују у Црној Гори у својим програмима, понекад чак и до екстрема, полазе од мржње према другом народу, при чему је код неких од њих веома присутно антирпство, а код неких антикомунизам, што

представља једно од основних полазиšta њихових програма. И код једних и код других могу се, по Костићевим ријечима, већ назрети елементи реваншизма са којим бимогли бити сучени уколико ове странке дођу у власт.

– Блок лијевих снага у Црној Гори, који данас чине Савез комуниста и Социјалистичка партија, и у којем ће се, на основу својих програма, укључити и још неке политичке партије, даје гаранцију и сигурност свим грађанима Црне Горе, без обзира на њихову националну или вјерску припадност, да ће и даље моћи да рачунају на мирни и слободан живот на овим просторима. То, наравно, претпоставља и обавезу припадника свих народа и народности који живе у Црној Гори да и будуће, као што су и до сада, показују пуну спремност да Црну Гору прихватају као своју државну заједницу, рекао је др Костић.

– Све док смо на власти, најгласио је предсједник Предсједништва СР Црне Горе др Бранко Костић, одговорно тврдим да немој и у будућем градити мостове заједничког живота на овим просторима и са Албанцима, и са Мусиманима, и са Србима и са Хрватима, и са свим припадницима осталих народа и народности, али нећemo дозволити косовизацију подручја Црне Горе, као што нећemo дозволити ни дјеловање појединца и група, који својим понашањем вриједају достојанство човјека и грађанина, или доводе у питање Црну Гору као државну заједницу.

Најрданом збору у Петровцу присуствовали су, између осталих, Рашико Вукосавовић, предсједник СУБНОР-а Југославије и Момир Булатовић, предсједник Предсједништва ЦК СР Црне Горе. Изведен је и пригодни културно-умјетнички програм.

В.М. Станишић

ПОСТИГНУТО МНОГО

Отварајући скуп у Петровцу Мирослав Ивановић, предсједник ОК СК и предсједник Одбора за припрему конгреса демократске и програмске обнове СКJ, је рекао да је у нашем послијератном развоју било посртања и падова, али да нико не може рећи да није постигнуто много, о чему ће суд дати историјска nauка и пракса.

У обнови Савеза комуниста Југославије, рекао је Ивановић, треба кренути од великих хуманистичких идеја Савеза комуниста које не припадају само овом вијеку. То су идеје о социјализму као развијеном и хуманом друштву, економски успјешном, социјално праведном, одговорном и културно развијеном. То су идеје о федерativном уређењу Југославије, о равноправности народа и народности у њој, идеје о социјалној правди и једнакости људи, о солидарности и сигурности за све чланове друштва, и сигуран сам да ће онे и у будућем мобилисати људе.

– Југославија је сада пред великим знаком питања. Нарасле су десне и изразито антикомунистичке снаге које теже да избришу сваки траг социјализма. Политичка десница са националним заставама пријети новом репресијом, антиевропским и антицивилизацијским затварањем, монополом власти у

којем вишестраначки систем постаје само илузија демократије, рекао је Мирослав Ивановић.

ОДБРАНА

– Морамо бити поносни на један такав величанствен историјски догађај као што је тринаестојулушки устанак, рекао је **ВЛАДО КАПИЧИЋ**, предсједник Републичког одбора СУБНОР Црне Горе нагласивши да прослављамо ради заштите и одбране револуције и тиме доказујемо да смо везани за нашу новију историју.

Удружене контрапреволуција, по његовим ријечима, грубо насрће на револуционарно биће и на све новостечене вриједности с циљем да се комуни-

стички покрет изолује и прикаже као ништаван, а социјализам као неуспјешан. Атакује се на Југославију и њено уређење и ако се тако настави измијениће се њен лик тако да ћемо га тешко препознати. Тим ударцима се мора парирати уколико желимо да изbjегнемо грађански рат са свим његовим посљедицама. СФРЈ ћемо братити истим оним оружјем, рекао је Капићић, којим смо је стекли – храброшћу, поштњем, достојанством, братством и јединством.

ОБАЛА ЈЕ ЗАЈЕДНИЧКА

Честитајући 13. јул дан устанка народа Црне Горе окупљеним грађанима и туристима, др Бранко Костић је рекао:

– Без обзира одакле сте дошли желим Вам у име свих грађана Црне Горе да се на овој нашој дивној и сунчаној обали осјећате пријатно и угодно и да вас у наредним годинама буде све више, јер ова обала је и наша и ваша.

ПОВОДОМ 13. ЈУЛА

СВЕЧАНОСТ НА ЧЕЛОБРДУ

ПОВОДОМ 13. јула дана устанка народа Црне Горе у организацији ОК ССРН и Општинског одбора СУБНОР-а Будва, као и Мјесне заједнице Свети Стефан, на Челобрду изнад Светог Стевана одржана је традиционално партизанско вече. Уз скроман културно умјетнички програм и овог пута на свечаности се окупило велики број житеља општине. – Овдје, у овом селу, које је било спаљено, живи дух једног херојског времена, а смрт која је била увијек присутна заједнице нестала, рекао је поздрављајући присуству на овом скупу **Слободан Краповић**, члан Централног комитета СК ЦГ. – Да смо се успјели издићи из пепела, надвладати трагедије и отворити врата будућности, свједоче и ова многобројна свјетла на обали, на овм предивном сусрту мора и копна, све од Петровца до Будве, којих је сваке године све више, и међу којима сада пулсира живот, музика и радост наших људи и људи из читавог свјета. Вечерас као и сваке године у овој доба када зајскуре тринаestојулуске ватре на Паштровској гори, где је за сваки вис везана по једна легенда, а у свакој долиници дуга повијест знача и незнана, окупљамо се овдје да евидентирамо непролазну прошлост, сагледамо нешто од садашњег времена, и ако је то могуће назремо слику своје будућности. О прошлости је речено много тога, али никада довољно, нагласио је Краповић. О њој саједоји и спомен – чесма на чијој су мермерној плочи уписано имена тринаestорице Миковића и тројице Митровића, који се нијесу вратили кућама из последњег рата. Као и многи други из овог краја, који су у гроб и пјесму улазили истовремено, борили су се без узмана за своје идеале, дали су тој борби све што су могли, а ништа нијесу узеали за себе...

Свечаности на Челобрду, поред представника Скупштина општине, присуствовали су **Момир Булатовић** и **Мило Ђукановић**, предсједник и секретар ЦК СКЦГ.

Р. ПАВИЋЕВИЋ

ОПШТИНСКИ КОМИТЕТ СК

У СУСРЕТ ВИШЕСТРАНАЧКИМ ИЗБОРИМА

САВЕЗ

комуниста Црне

Горе у сутрет вишестраначким изборима била је основна тема састанка Општинског комитета Савеза комуниста. Говорили су **Мирољуб Ивановић**, предсједник Одбора за припрему 15. конгреса ЦКЈ и **Мило Ђукановић**, секретар Предсједништва ЦК СКЦГ.

— „Савез комуниста Црне Горе као странка у вишестраначком систему, истакао је **Мирољуб Ивановић**, мораће и даље да се мијења и радом и програмским садржима равноправно доказује са другим странкама. Он ће се реформисати у странку прилагођену времену и задацима које то вријеме намеће. Савез комуниста, неће више бити странка људи посебног кова већ демократске опције слободних људи, прилагођена проблемима и времену у којему живимо. Слобода, истина, храброст и истрајност, темељне су вријед-

ности наше политике. На неотуђивим правима и слободама човјека, појединца и грађанина желимо градiti суверенитет и равноправност народа и народности који живе у нашој заједници, јер нема равноправних народа ако није загарантована равноправност појединца.

Говорећи о Платформи и Програму СК Црне Горе, Ивановић је нагласио да су они створени за народ, а не само за чланство СК, па ће стога и изборна стратегија органа СК Црне Горе бити усмјерена у два права — према чланству и према бирачима. Програм СК ЦГ, каже он, је документат за наше данас и наше сјутра и он обухвата готово сва подрјучаја друштвеног живота. Притом се не мисли да је то програм за сва времена већ за наредни мандатни период и ако буде прихваћен, сви чланови наше друштвене заједнице могу да буду protagonisti његовог претварања у животну реал-

ност. Очигледно је, каже Ивановић, да се у вишестраначкој трци ови и други политички послови не могу више обављати рутински, већ се томе мора прилагити крајње осмишљено и одговорно.

На многа питања на овом скупу одговарао је **Мило Ђукановић**, секретар Предсједништва ЦК СКЦГ истакавши прије тога које су то конкретне активности у руководству СК наше републике у сутрет вишестраначким изборима. Ако је основна интенција Закона о удруživanju грађана слобoda u удруživanju, онда се грађанима та слобoda не смije ускraćivati da се опредjeљuju na kom ћe se principu организovati, da ли na teritorijalnom ili radio funkcioniranom. Naš stranacki interes je kaže Ђукановић, da budemo tamo gdje su radnici. Naša socijalna osnova je radnica klasa svedena kao radni људи i gрађani koji žive od

результатата свога rada. Mi se zato te vezem sa radnicima klasom ne odričemo, naprotiv, potenciramo je, osavremenjuvamo i mislimo da imamo право biti tamu gdje su radnici, — Naравno, ne odričemo se stava o demokratizaciji pravredne. Radimo intenzivno na pripremi novog Statuta СК ЦГ и racuna mo da nemoj ga u prvoj verziji imati do kraja jula kada ne biti na javnoj raspisavi.

Политички маркетинг у изборnoj borbi, mora da se dobro organizovati, каже Ђукановић, pa nemoj u tom smislu koristiti istekstva onih СК koji su već prošli kroz parlamentarnu demokratiju. On je na kraju istakao da se u Predsјedništvu ЦК zalazu da Savez komunista буде savremena politicka partija demokratske orijentacije, te da vjeruje u pobedu Savaza komunista u budućim višestranachkim izborima.

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

АКАДЕМИК МИЛОШ МАЦУРА ЗА „ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ“

ВРАТИТИ ЊЕГОШУ КАПЕЛУ

— Демографски проблеми постоје у цијелom svijetu па i kod nas. Eksplozija rasta становništva, prisutna je u Afrići, Aziji, i Latinскоj Americi, a kod nas na Kosovu i nekim susjednim opštinama oko Kosova, gde živi šipatarci, aли i muslimansko становništvo, kaže demografi, član SANU, Franckuske Akademije moralnih i političkih nauka i Makedonske akademije nauka i umjetnosti, **Милош Мацура**, koji se odmara u Budvi.

Više od tri decenije ovde želi dolazim. Budva je nešto što faszinira i kada je ovako prepuna gostiју i kada je zimi-prazna. Jednostavno je lijepe.

Hi ovđe se ne odmaram, ne opuštam. Eto bavši ovđe sam završio jedan kraći osvrt, koji trerti problem stanovništva u političkoj ekonomiji od 17. vijeka do danas.

Укратко: zaključak je porazan. Politička ekonomija u vijek je davala malo prostora problemu stanovništva, a demografska nauka nije formulisala pogodnu teoriju za razumijevanje ekonomskih problema. U ovom osvrtu zalazem se, da se stanovništvo obvezuje sistematski raspisavljanje o demografskoj situaciji u svijetu.

Академik Maćura daje je reku:

— Na jednoj strani je eksplozija stanovništva na drugoj je

nedovoљan rast, kao na primjer u zapadnoj Evropi, a kod nas u Vojvodini, na užem području Srbije...

Te dvije suprotne tendencije je pate od jakog političkog načina koji ne rijetko eksplodira u različitim načionalističkim deformacijama u strašnom demografskom i političkom pritisku, koji se na prvi pogled karakteriše marginalizacijom.

Уједињене naciјe u dva naredna razmatraale su ovaj problem. Prvi put 1974. i drugi 1984. godine. Oba puta ekspertri su predviđeli, da ne zemlje sa visokim natalitetom željeće da smanje demografsku eksploziju, a na drugoj strani, da ne zemlje sa nedovoljnim natalitetom ohrabriti roditelje da imaju dvoje ili troje djece.

Obije ove politike se spровode u mnogim zemljama. Kod nas se o njima samo govoriti i treba очekivati da država preduzme mјere, da se demografska situacija izbalansira i učini racionallnjom. Odnos se prije svega na one roditelje koji imaju više od petoro, ali isto tako i na one koji imaju jedno ili niјedno dijete.

Искорistili smo priliku da akademika Maćuru pitamo kao dživiljavalja polemiku koju se u Crnoj Gori i širem vodi oko uklanjanja Mешtrovićevog Mausoleja i враћanja Његоševe kapeli.

Сада пензионер.

У овој банци кажу:

— Po величини plasmana nalazimo se na šestom mјestu u Beogradskoj banici d.d. i načine najveće banke u Jugoslaviji. U svom sastavu, pored ekspositure i agencije u Šapcu imamo ekspositure u Vladimircima, Bogatiću, Kočeljevu, agencije u Pričavoru, Kotoru i ovđe u Budvi. U toku je ospozobljavanje poslo-

— Prvi put sam video kapelu 1947. godine. Niјesam bio u Jugoslaviji kada je rušena. Bio sam na službi u Ujedinjenim naciјama u New Yorku. Novi Mausolej video sam početkom 1980. godine. Bilo mi je teško da gledam onu nezgranicu građevinu bez estetskog sluha uz to da Њegoševom skulpturom, kakvu sebe niјesam mogao predstaviti. Tada sam veoma žalio za kapelom, ne samo iz estetskih, nego i iz moralnih razloga, jer je prenabrojeno zajavljene velikog Њegoša.

Bolio bih, naстављa akademik Maćura, da je ova promjena na vrhu Lovćenja bila samo rukjan san. Nажалост, nije tako.

U diskusiji koja se razvija u Jugoslaviji, pa i u Evropi, ima mnogo ogorčenja na neestetsko i samovoљno rješenje i na nepotpovrano mišljenje mnogih kompetentnih ljudi da se Mausolej ne uklapa.

Hi sada ne bix volio kada bi se i novo rješenje donosilo u znaku netolerancije i nepotpovrana estetskog i stručnog mišljenja, ali moralnog stava. Zadatak je veoma složen. Na jednoj strani treba ponovno potvrditi Њegoševu želju da почiva u maloj kapeli i na drugoj vidjeti šta se može učiniti sa Mausolejem, koji ne predstavlja mnogo, ali je išpan izraz jednog vremena, kada su u njemu preovladavale pogrešne odluke.

Мислим, наглашава akademik Maćura, da поред многих симpatija за ono staro rješenje, треба omogućiti ljudima od struke i estetike, da stvar prooue — *Sine ira et studio* — Без злобе са размишљањем. Можда би требала jugoslovenska влада, а можда и УНЕСКО, да иницираju okupljanje dvadesetak ekspertih različitih struka i da им се предоче чињенице i посљедице različitih odluka. Свакако да се од њих traga kompetentno mišljenje. Потrebno je isključiti текућu politiku i њene приземне interese, рекао је akademik Maćura.

С. Поповић ■

БЕОГРАДСКА БАНКА ПОСЛИЈЕ 15 ГОДИНА ПОНОВО У БУДВИ

ПОВЕЗИВАЊЕ С ПРИМОРЈЕМ

Beogradска banka d.d., главна filijala Šabac, 17. jula u zgradbi „Zeta filma“ (sa sjeverne strane) otvorila je svoju agenciju.

— Ova banka prije 15 godina zaboravila je tadašnje transformacije bankarskog sistema i zatvorila je svoju ekspositure, a danas kada vidim da je ponovo tu u Budvi, radostan sam, kaže **Нико Мартиновић**, raniји direktor Beogradske banke u Budvi,

vonog prostora u Baru, čijim otvaraњem našes, zaokružujemo nastup na Crnogorskem primorju u cilju povезивањa privrednih tokova Podrinjsko-kolubarskog regiona sa prelijepim Crnogorskim primorjem, rekla nam је **Мирјана Топаловић**, шеф agencije u Budvi i direktor sекторa za razvoj Beogradske banke d.d. u Šapcu.

С.П.

ОТВОРЕНО ПИСМО ИЗВРШНОМ ОДБОРУ

РАЗМАТРАЈУЋИ захтјев Одбора Demokratske Partije u Budvi upućen Скупштини општине Budva, kojim се у име чланова ове партије из Budve trazi da им се omogući održavanje sastanaka u prostorijama Скупштине општине Izvršni odbor je u vesi s timi prepucio Скупштини општине da doneće zaključak da se Demokratskoj Partiji ne dozvoli održavanje sastanaka u prostorijama CO Budva.

Izvršni Odbor je mišljenja, stoje u obaveštenuju kojem nam je napokon dostavljeno, da bi dрушtevno političke organizacije uključujući tu pored Savesa Komunista, ССРН, Sindikat itd. i Demokratsku partiju svoje sastanke trebali održavati u drugim prostorijama u gradu i to svi pod jednakim uslovima i bez ikakve diskriminacije.

Nije prošlo ni par dana od kako nam je uručeno ovo obavještene, a Komunisti su u zgradu te iste Скупштине opštine, koja je donijela ovakvu odluku održali svoj predizborni sastanak i to u prisustvu sekretara Централног komiteta СК Црне Горе господина **Мила Ђукановића**.

Da li je Izvršni odbor dužan da spровodi u djelu odluke Скупштине opštine kao њen izvršni organ, tim prije što je na osnovu њegovog препорuke, odnosno mišljenja donesen ovakva odluka?

Da li ћe Izvršni Odbor sconsiti konsekvenze za ovakvo svoje ponosa i diskriminaciju građana, prema tome kojoj partiji pripada? Наравно да neće, јер они су „vlasti“ i mogu raditi što hoće, ali nadamo se da ovo neće potrajati još dugo i da ne napokon i na ovim našim prostorima funkcionišati pravna država, a svaki sconsiti pravnu odgovornost za poslove koje obavlja.

Ogorčenje članova Odboja Demokratske partije u Budvi je veće, tim prije, jer prostor za održavanje sastanaka trage još od svog formiranja od januara mjeseca, a Demokratska partija je prava, formirana partija u Crnoj Gori, a jedna od prvih u zemlji.

Pitamo se kakva je to demokratija za koju se zalaže Izvršni odbor CO Budva na čelu sa Слободаном Франoviћem i kojim arhima se mjeri kome he se dati sala, a kome ne, (izgleda iščekivo komunističkim).

Салу mogu dobiti једино oni od kojih im ne prijeđe opasnost kad je очuvanje vlasti po svakoj cijenju u pitanju.

za Odbor Demokratske Partije u Budvi

Предсједник: (Саво Јаблан)

Нове фреске

У КОМПЛЕКСУ манастира Режевићи, цркву Свете Тројице из 1770. године почeo је да живописе Славко Тepavčević.

— Тepavčević radi 220 kvadratnih metara fresakā. Do sada је radio живописе у црквама Русије, какве iguman manastira Режевићи, Мардарије Шипковић.

Манастир Режевићи sagrađen je 1226. godine. Црква Успења је ukrašena freskama u 18. vijeku. Из овог ансамбла где су приказани likovi srpskih vladara i scene Statora i Novog завјетa poznata je режевићка Богородица.

С.П.

НАША АНКЕТА: ШТА КАЖУ ГОСТИ БУДВАНСКЕ РИВИЈЕРЕ-

Ред хладно – ред вруће

ГЛАВНА туристичка сезона је у зениту. На „ривијери бисерних плажа”, која је убједљиво најпосећенија на Црногорском приморју, а по многим оценама и на цијелом Јадрану, тешко је наћи празну собу. Плаже кратке, тротоари и трговине прекривени аутомобилима, шеталиша закрчена туристима – то је свакодневна слика на подручју од Буљарица до Јаза.

Настављајући традицију разговара са гостима о томе како су задовољни смјештајем, плажама, трговином, понашањем својих домаћина у овом броју доносима утице неколико туристичких организација – то је свакодневна слика на подручју од Буљарица до Јаза.

ЉУПКА АРСОВСКА, службеник из Скопља:

– Дошла сам у Пржно, посредством агенције и за дванаест дана боравка уплатила 3.500 динара. – Ту је урачуната цијена смјештаја у једнокреветној соби, исхрана у ресторани и пут. Први пут сам на овој обали и заиста ми је сада јасно због чега се о њој толико прича. Плаже су изванредне, море чисто, смјештај у приватној кући добар. И све то није скупо. Скупо је, међутим, када се крене у обилазак. Ето, рецимо, улазак у град-хотел кошта 70 динара, скупо је паркирање, ту су и друге таксе. Скупо је пие у ресторанима.

БЕЗБЈЕДНИ ПРИЈЕ СВЕГА

БУДВА и њена цијела ривијера као магнет и овог лета привлачи гости, како домаће тако и стране. Долазе из свих крајева света. Странци су запосљени хотели, а домаћи одмаралишта, приватни смјештај и ауто-кампове. Больји познаваоци туристичких крећења кажу, да се на подручју наше ривијере тренутно одмарала преко 50.000 гостију.

– Задње три године летујем са супругом Славком у Будву, а прије тога смо одлазили у Опатију, Макарску, Хвар, каже **ЉУБОМИР ЖАРКОВИЋ**, пензионер из Београда.

Даље Жарковић вели:

– Због угоштитељских и других услуга никада не бих напустио Хрватско приморје, али због гостију из Загреба и других градова Хрватске који су долазили у исте хотеле где је и ми, били смо приморани да „мигрирамо“ на Црногорско приморје, прво у Херцег-Нови, а сада смо и зиме и лети најчешће у Будви.

РАЈКО ПАЛАЛИЋ из Панчева са супругом и кћерком летује ове године у Бечићима:

– Ја сам један од оних који је ранија лета проводио у Макарској. Опатији, али, сада од када су Хаде-зеови дошли на власт више ми на памет не пада да имам тамо где је постало несигурно за сваког Србина.

Посебно сам увидио, да темошњима паром очи београдска регистрација возила. Због тога сам

СВЕТИ СТЕФАН ЈЕ ИМАО ЕКСКЛУЗИВНОГ ГОСТА

РАМБО У БЛИЦ ПОСЈЕТИ

ДОШАО је средином јула без велике помпе на Свети Стефан. Ипак, се вијест о неговом доласку пронијела музевим брзином па је стигло доста младих да „уживо“ виде свог љубимца са екрана. Но, били су разочарани: популарни мишавко је на брзину отпуштао из града-хотела.

Погађате, ријеч је о **СИЛВЕСТЕРУ СТАЛОНОУ**, филмском **РАМБУ** и **РОКИЈУ**, који је у нашем најекслузивијем летовалишту само ручао, пошто је стигао из СР Њемачке. Успио је хеликоптером да надлете Црну Гору и да се исте вечери упути у Италију.

Сталоне је долетио на овај кратки излет својим приватним авионом на тиватски аеродром, одакле је са својом пратњом у два хеликоптера превезен на Свети Стефан.

Са њим су у друштву били његова вјереница **ЦЕНИФЕР ФЛАВИН** (25), богата плавуница за коју кажу да ће постати госпођа Сталоне број 2 (она је италијанског поријекла као и он), затим један од власника „Ворнер

МИЋА АНАСТАСИЈЕВИЋ, КВ радник из Крагујевца:

– Будва с правом носи назив „љепотице југа“. То је модерно летовалиште у које многи долaze због одмора, али све више због – имена. Лијепо је и – скупо. Но, то је некако и нормално. Било би лоше да је скупо и – слабо. Био сам овде прије пет година, али љетос готово да нисам могао препознати ово летовалиште. Стари град је сино – мноштво је лијепо уређено, кафићи, ресторани који раде цијelu ноћ, културних програма који се одвијају на позорницама града до раних јутарњих часова. Па Будва је као и Азурна обала. Замјерке? Славине су танке, туширање траје предуго. Саобраћај није најбоље организован – премного возила, а премало паркинга, па су шетачи у вечерњим часовима изложени непријатностима.

АНИЦА БОРКОВИЋ, студент медицине из Сарајева:

– Највише ме импресонира богат културно-забавни живот. За нас младе, који смо без много обавеза, има догађаја на претек. Највише времена проведем у старом граду, на Тргу песника, Цитадели... Смета ми бучна музика која допира са хотелским и терасама ресторана, а мислим да она омета и изво-

ђаче културних програма у старој Будви. Скупе су и улазнице за поједине представе, концерте. Треба платити по 100 и више динара, а то је за студентски цеп превише. Ипак од свега ми највише смета најубавост трговаца, оних који ради у друштвеном сектору.

ХУБЕРТ ШТАХЛИС, бизнисмен из Бобингема, СР Немачка:

– Већ четврт вијека долазим у Петровац, често и два пута годишње. Лијепо ми је, наравно, имам овде и пријатеље. Оно што се код вас најспорије мијења – бар је тако мислим – је човјек. Туристички радници слабо познају стране језике, има неспоразума, често и комичних сцена. Срећом, ја сам помало научио ваш језик, па се лакше сналазим.

ЗОРАН АКСЕНТИЈЕВИЋ, радник из Ниша:

– Постало је, изгледа, модерно летовалиште у Будви. Видим, долазе овде и они који једва састављају крај с крајем, али и они са звучним именима и пуним цеповима. Будвани су, чини ми се, осјетили прави тренутак да направе велики престиг у туризаму и мислим да ће у томе потпuno успјети. Честитам им. Примједби – немам. Больје рећи небитне су, нису за новине.

Припремио: С. Грегорић ■

ФРАНЦ ХОРВАТ У БУДВИ

ТУРИЗМУ БОЉИ ДАНИ

САВЕЗНИ секретар за економске односе са инострanstvom **ФРАНЦ ХОРВАТ**, са сарадницима разговарао је (24. јула) са представницима туристичко-узгоститељских организација Црне Горе на тему „Туризам у новим тржишним условима и мјерама савезне владе“. Овом скупу, присуствовао је и **ДРАГАН ВУКЧЕВИЋ**, републички секретар за односе са инострanstvom и представници Републичког секретаријата за привреду. Говорило се о досадашњим резултатима и очекивањима туристичке сезоне. Речено је да се туристички резултати у протеклих 6. мјесеци приближују остваренима у истом раздобљу из прошле године, када је укупно остварено 2.136.726. ноћења. Сезону карактерише смањен број посетилаца из СР Њемачке, а у порасту је број посетилаца из Велике Британије, земља Бенелукса, и источно-европских земаља. Посјета домаћим гостију из свих подручја Југославије је мања, осим из Србије где се биљежи пораст од 10%. Остваривање осталих туристичких резултата карактеришу осцилације у ванпансионској постројности које су последица високих цијена које су у појединачним подручјима изнад услуга у земљама из којих гости долазе, а које не прати адекватно побољшање квалитета услуга.

– „Нови систем тржишног привређивања, рекао је Франц Хорват, мора туризму дати боље и веће шансе него до сада, а неке мјере савезне владе даје су и прве конкретне резултате. Ми ћemo се у СИВ-у за припрему идуће туристичке сезоне изборити да се из примарне емисије, иако ће она бити врло ограничена, обезбиједи знатан обим средстава како би се са припремама почело раније него ове године. Инфлација ће и даље остати око нуле, очекујемо да ће цијене производа за извоз бити чак испод нуле, а заложићемо се да се снизе камате које оптеређују трошкове пословања и затражити од друштвених политичких заједница смањење јавне потрошње...“

Р. Павићевић

ИСТИЧЕМО

ТУРИСТЕ ПРАТЕ – ЛОПОВИ

С ДОМАЋИМ и страним гостима на Будванску ривијеру у приличном броју пристигли су и – лопови. Не ради брчкања у мору већ због „посла“. По већ устаљеној практици прате гости, „анализирају“ њихове пртљаге, нарочито обраћајући пажњу на one који су стигли скupoјешим аутомобилима. Разних су доби старости, од малолетника чији се број нагло повећава – до оних старијих, „специјалиста“ за упадање у хотелске собе и станове. „Слободно“ вриједме користе за обилазак плажа, туристичких насеља и разноразних бутика у којима „снимaju“ распоред просторија и друге детаље који само њихови занимају.

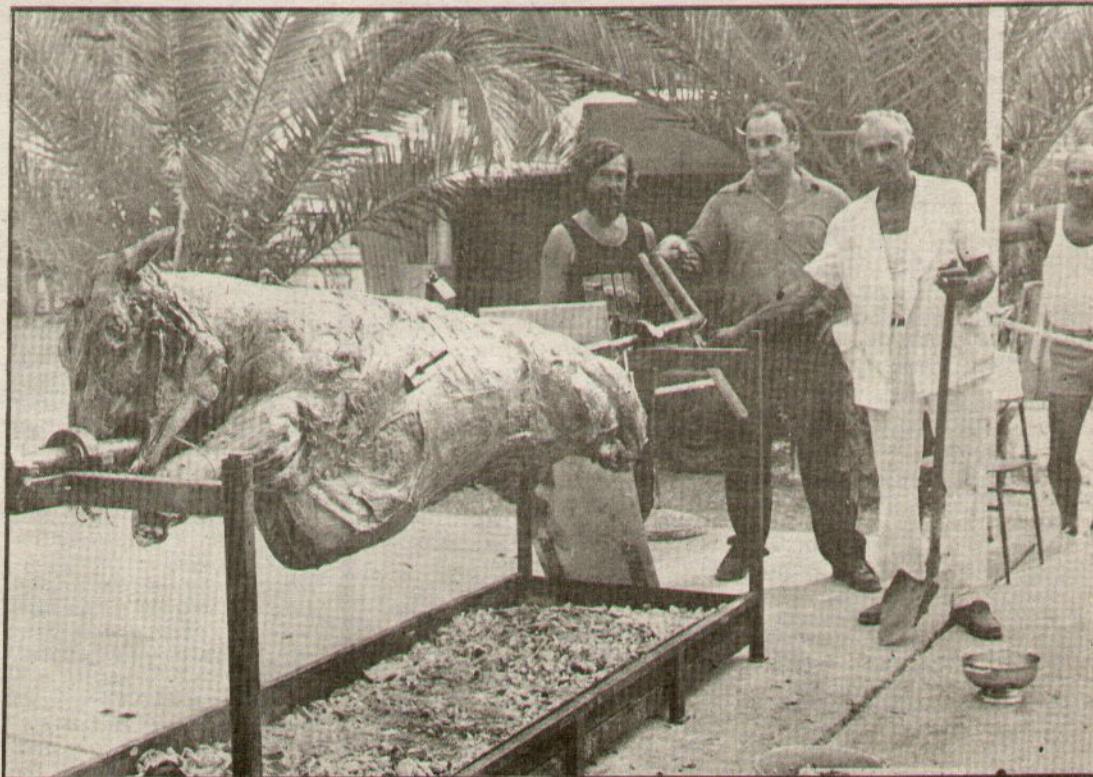
У будванском СУП кажу да је њихова „посјета“ на новој тржишнији, да су веома вјешти, дрски и добро распоређени. Борба са њима је доста тешка, али се углјавном завршава њиховим поразом.

Недавно су, захваљујући заиста ефикасној акцији СУП

Будве и Цетиња и уз помоћ колега из других секретаријата широм Црне Горе, ухапшена двојица превејаних обијача. Долијали су одмах пошто су починили тешке крађе у старој Будви. Ријеч је о Никићијанима Бориславу Симовићу и Ранку Мартиновићу, који имају међународну „репутацију“ и који до сада нису одговорали у нашој земљи, иако се знало да се баве разним пословима – једноставно није било доказа за њихове провале. Ухапшени су каја су у Будви обилији двије златарске радње у старом граду и из њих однисили килограма злата. Прије тога су упадали у бутике и фри шопове и из њихови поноћници.

Прије неки дан открivenа је и група малолетних провалника из Београда који су оперисали у Будви. Међу њима је, вјеровали или не, био и један „вуковац“.

С. Г.

С. Г.

НАШ ГОСТ:

СЛОБОДАН СЛОВИНИЋ, СЛИКАР, ДОБИТНИК ОВОГОДИШЊЕ ТРИНАЕСТОЈУЛСКЕ НАГРАДЕ

ДОШАО је љетос у своју Будву са новим сликастима и цртежима и Тринаестојулском наградом која му је ове године додијељена за сликарство.

И, како то приличи лауреату ове значајне награде, представио се публици на најбољи могући начин – двијема изложбама. Великом изложбом слика у галерији „Санта Марија”, у оквиру југословенског фестивала Град театар, и цртежима које је изложио у свом атељеу галерији на Вељој води.

Слободан Словинић – о њему је ријеч – је доноси у Будву 35 слика и двадесетак цртежа који су настали у последње три године. Ове двије, као и раније двадесет и двије самосталне изложбе (излагаје на бројним колективним изложбама у земљи и свијету)

Слике које опомињу

- Двије изложбе – истовремено
- Човјек и космос – велика инспирација
- За надахнуће потребна је рана

изазвале су велику пажњу публике. Онима који познају ликовну умјетност није ни мало било тешко одговарати због чега је овај даровити умјетник, рођен у Будви прије 47 година, који је завршио Академију за примењену умјетност у Београду, а живи и ствара у Титограду и повремено у Будви, толико цијењен, хваљен и награђиван.

● На вашим сликама је опет људско тијело које лебди у пространству, остали сте доследни фигуративној фантастици?

– Одлучио сам се за условно речено обезглављено тијело које торира у космосу. Учинио сам то тако да избегнем сваку нарацију настојећи да помало помјереном анатомском логиком успоставим

једну нову реалност. Тако узтијело и космос (циклус слика у Санта Марији носи назив „Корпус и Космос”) видимо и Будву и Петровац и Шумадију, човјека или очовјечену масу из пројекције дјетињства, из сна и из сновићења, из свијета реалног и иреалног.

● И на цртежима је готово иста тема. Зашто сте се одлучили за двије упоредне изложбе?

– Цртежи су из циклуса „Ле корпе“. Опет је људско тијело у првом плану у неobičnoj „игри“. Сматрао сам да пошто већ имам услова за то треба да направим двије изложбе.

Знате доста је оних које више интересује одвојено посматрање слика и цртежа. И мислим да се нисам преварио. Судећи по интересовању публике, које је велико, добро је што сам направио одвојене изложбе.

● За вас кажу да сте сликар који на својим платнима предсказује зло које пријети планети?

– Нема сумње, човјечанство је у великој кризи, надњим су се надвиле але зала и ја на то реагујем. Желим да опоменем, па је отуда она безнадежност, ишчекивање трагедије, предосjeћај потопа и катализме на мојим слика-

ма. Моје сликарство је песимистичко. И интимистичко. Црпим га из својих извора. Зато је оно искрено. Јер докле умјетника нешто не пореже, нема ни правог стварања. Треба некад искрварити, па тек онда да умјетник добије надахнуће, ерупцију за стварање.

● Куда послије Будве, шта планирате, шта ћете радити даље?

– То су питања на која најчешће не умијем одговорити. Извесно је да ћу опет бити пред штафелажем, дакле са кичицом и мислим о ономе што нас ишчекује. Ако упростимо, значи треба очекивати нове опомне, нова ротирања у космому, нове аждаје које пристижу са свих страна. Сликају и даље јер без тога не могу, остају вјеран фигуративној фантастици – и то је извесно – а када ће и где бити нове изложбе остаје да се види.

ПОБУНА НА ПЛАТНУ

ОТВАРАЈУЋИ изложбу слика Слободана Словинића у галерији „Санта Марија“, Саво Грегорић је између осталог рекоа:

– Словинић је послије тринаест година опет у Будви. Пред нама су слике афирмисаног умјетника који је послије те 1977. године, када је имао велику изложбу у овдашњој Модерној галерији, самостално излагао у више југословенских и свјетских центара. И за своје стваралаштво добио бројне награде од којих ћемо поменути само оне пајасије – почасну награду за сликарство на Интернационалном салону савеза француских умјетника, Гран Пале у Паризу, 1988. године, прошлогодишње награде за сликарство „Лејфранк Буржо“ Дворца Ложи у Француској и Милене Павловић – Барили у Пожаревцу и овогодишњу Тринаестојулску награду за сликарство СР Црне Горе.

... Словинићеве побуне на сликама настају након снажне пројекције на платно његових виђења, које изводи на специфичан начин којим је отворио посебно поглавље у савременој црногорској умјетности.

Слободан Словинић среће град на изузетно добром цртежу. Заправо он веома строго пази на цртеж, композицију, боју и форму. Његов ликовни рукопис – како рече ликовни критичар – добија у експресивности и колористичкој свјежини. Све отресије се ослобађа валерске мекоће и композиционе једноставности, која се разбија захтјевом уведене групе у готово барокну драматичност. Простор задржава земаљске координате, али добија флуидни мир као ореол за трагичност.

ЦРТЕЖ КАO СЛИКА

РИЈЕТКО се догађа да сликар у истом дану отвара двије изложбе, рекао је, између осталог отварајући изложбу цртежа у атељеу-галерији Слободана Словинића, Станко Паповић. – Иако мања по обиму и интимнија по својој суштини, ова изложба није мање значајна од one у Санта Марији.

... Словинићев цртеж је потпуно завршено и савршено дјело. Цртеж његових као и његова слика су препознатљиви и ликовно јасни. Аутор је изванредан сликар или и цртач код којега су линија и контура јако изражене. Његови цртежи нису припрема за слику, они су слика. У обадвије ове дисциплине Словинић је данас несумњиво један од водећих ликовних стваралаца у нашој републици.

ВЈЕРАН ФИГУРИ

Пошао је од идејних медија-терапских пејзажа – какве за Словинића у рецензији на предлог да додјеле Тринаестојулску награду, ликовни критичар **Младен Ломпар** – и старих приморских урбаних целина са роматизованом атмосфером, рађених пастуозно, широким потезима. Исте ликовне карактеристике задржавају је и у фази са тематиком грчке митологије, а нешто касније ослобађа фигуру чија маса доминира пустим надоблачним простором. Потез му постаје јаснији, а тонови добијају валерску раскову. Развој даље усмјерава на серију великих актова који почивају на издиференцираном цртежу, аксијалној и унакрсној композицији, валерској градацији с мањим бројем тонова и необично мистичном свјетlosti. У мисаоној подлози је тумачење жене, али с оне стране њене љепоте, пропале у бруталној агресивности, исцијеђене,

отужне и љигаве заводнице и огромност њеног пада. Упоредо ствара серију великих умишљеника или залудњака истим ликовним вриједностима и у сличном мисаоном кругу.

Током 1982. и 1983. борави дуже вријеме у Паризу где започиње нови циклус слика СТРАДАЊЕ у којем и даље остаје везан за фигуру, али сада увећава број и ствара групе, лаоконски спутане, гржевита распећа, језива набадања крхких дјечијих бића на шиљате бамбусове осетке.

... Цртеж је потенциран оранжком, а сјенке и моделовање форме дефинишу хладним тоновима. Фактура слике остаје сипљива, а мекоћа и лазурност задржава се у партијама позадине које за разлику од претходног циклуса, истура агресивну групу.

И Словинићева графика има исте вриједности.

ПРЕДЛОГ

Слободан Словинић је један од водећих савремених ликовних стваралаца, не само у Црној Гори, пише у предлогу за додјелу Тринаестојулске награде, коју су жири упутили Станко Паповић, Саво Грегорић и Васо Станишић, новинари из Будве. Својим изложбама од 1965. године у земљи и иностранству плијенио је пажњу публике и критичара који су писали „Словинић никада није био сликар баналних мотива“, „Сматрам га настављачем оних славних и специфичних црногорских постепатних (међусобно различитих) експресионистичких интенција (Лубарда, Дадо, Фило, Урош, Шобајић, Димитрије). Словинић је током више десетина година, значаја допринос...“

ПЛЕСМА БОЛИ...

Трагајући за полазиштима, или претећи мотивско-стилске релације овог умјетника, пише у рецензији ликовни критичар **Богдан Мусовић**, често зајемо у сомнабучним недефинисаним просторима где дијагонално постављена фигура као фантастична студија са необичним скраћењем и помјерњом анатомском логиком успоставља нову слику, транспоновану из његове умјетничке свијести.

Можда би управо у тим иреалним скуповима са при-

сутним утиском отуђености, метафизичке атмосфере могли наћи основну поруку и смисао умјетничког трајања Слободана Словинића, где умјетник снажну напету масу зида и града неким већ готовим екулпторским обликованим елементима са неким потмулим осјећањем и ишчекивањем трагедије са скоро звучним подрхтавањем (земљотрес у нашој свијести) и преосјећањем катаклизме једног убеђења једног свијета и стагор трага.

У грудима тиња туга... Пјесма се рађа... Пјесма ме боли. Присутни полутонови у овом

случају углавном немају улогу носиоца у градњу ткива слике већ су ту као свјетлосни продори који дају, опет да кажем до-минантној фигури, психолошко одређење, односно стање.

Чест одблик изражавања Слободана Словинића је триптих где он фигуру развија извлачи и надграђује тектонском структуром у повезану и препознатљиву цјелину. У прилогу овог провезивања (секвенце) у великој мјери дјелују слободне координате (конопци) које осмишљавају метаморфизиране облике у временско-просторним оквирима.

Припремио: Саво Грегорић ■

СА ОТВАРАЊА ИЗЛОЖБЕ У САНТА МАРИЈИ

ЧЕДО ВУКОВИЋ

НАД БУДВОМ БИЈЕЛИ ЈЕЛЕН (4)

Из Хармонијине туге проби се жалопојка:

—Вај мени, узвишина Тебо! Бај мени, красотна Беотијо, где јесмо срећно и пород изродисмо!

Из широких груди уздахну Кадмо:

—Стиже нас тешка и дугомашна рука Арејева— он ратује и кад љуби, окајава и тебе, чедо своје.

Ове ријечи вратише Хармонију у бујицу скорашињских недана.

—Ударици, нама наимијењи, погодише наш пород, вај нама док смо живи. Не би срећна првoroђена Аутонија у браку с Аристојем, божанским чичелом и борцем против куге. Другородчена Иона, љубљенка кћи наша, у лудилу скочи у море. Смилова се Поејдан, преобрази је у Леукотеју, бјелопјену заштитницу бродоломника. И дође нам глас: она подари вео бесмртности довитљивом Одисеју. И сад плачам, вај мени, за нашем дивотицом Семелом— обљуби је Зевс, те јој збор пакости љубоморне Хере прије у лицу громовника и спржнје је мучом. Агава наша, у дионизијском заносу, растргну гођеног сина и одбјеке у Илирију. Где ли је сад?

—Не наричи, плавокоса Хармонијо! Злима никад крај, а злочине и оно што не рекосмо. Брине ме шта ли је сад са Тебом. Остависмо сина јединог Полудора да влада Беотијом, а еноубаци га унук наш Пентеј. Агавин син. Па шта да чинимо ми, у даљини, без икакве моћи краљевске и родитељске?

—Од несрће бјежећи, где ли ћемо склонити ове сиједе главе? Јесу ли

богови подијелили небеса, мора и плавине?

Прате ли нас моћници са Олимпа или ћемо доспјети у подгорје новог станишта богова? Или нас они предају из руке у руку? Вај. Кадмо, једно је сунце а облака много и свуд су посјани! Па, реци ми, краљу мој, јесмо ли какијени прогонством или самогањени ранама порода— вргосмо на себе ово дивотивно бреме?

—То само свемоћници знају. Они цимају уздама за све што краче, рони и лети.

—Богови, свуд и само богови! И ти се сјејаш: сјатише се на нашу свадбу сви до једног. Наједоше се и опише-

нектаром, па једни ударише у свадбу око власти и моћи, други запљеваše сјетно као што хује кипариси и кедрови беотски, а неки се као прасци распалише и скочише на богиње и смртнице...

—Свемоћници! Хроми чаробњак Хефест даде ти у руке огрилицу која доноси несрћу, а ти ми је оврат

окачи— као свадбени дар!

—Не хули на богове, Хармонијо!

Прогонством по љубомору вољи не мора бити несрћа. Ако сам Ареј ускривио што убија змаја, његова сина,овољно сам исплаштао. Не пресађу, дакле, око

на потиљак— бледа испред ноге. И кап сузе може се претворити у бисер.

—Што да завијемо у кучину— ти си крив за пропаст наших кћери, за све недогледне патње! Страшина Ареј прогони нас због твоје нерасудне руке, она мугоби сина...

—Хармонијо, име ти казује да си склад и слога— не уноси, дакле, свађу и раздор! Упућени смо једно на друго.

—Склад се може ослонити само на чисту темељницу. Угасиш ли на жар прекрiven пепелом, спржниш табачне...

—Ја ћу прескочити жар и пепео!

—Вај мени, мужу мој, што се не претвориши у камен као Јодама која роди град Тебу! Што се не објесиш као грешница Јокаста, Едипова мајка и жена! Што се не утолиши као наша Иона...

Хилнос додирну тамном руком њихове тревapiце.

Волови попунише бокове травом, мокром од ноћне росе.

Сакри се иза горе мјесец, бјежећи од звјезданих јата.

У само свијатње пробудиши се Кадмо и Хармонија. Лагано кренуше даље, према сјеверу— друмом уз море.

Као да још једном изронише из сна, обротише се на шумовитом рту и очи им се опише љепотом.

Откри им се дивоган призор: низ ртова, забодених у модрину мора и над њима горовита планина. Између ртова крију се откријава и маме око питоме доље и бјели жал. Наспрам планине из мора израста брдо под шумом— од њега води узан пут до обала. Онамо даље, иза омањег поља, сунце огрија купасто брдо. У јутарњој свјетlosti пристрани над морем синији златници сјаје— од жукве у цвијету.

—Снартос!— усвјени Кадмо— Божански цвијет! Сунчане цвети без листа!

—Позлаћене стране!— у заносу изрече Хармонија.

Кадмо се усправи на колима да

боље и даље види. На потиљку осјети топлину првих зрака, па узвику:

—Незналицо Јасоне! Нијеси мора пловити према далекој Колхиди— ево златног руна, ево љепоте!

У исти мах осматрач Енхелејац спази: на источном рту помаљају се кола и два необична створа. Сунце им за плећима, те се чини као да на зракама долијеју из висине на земљу енхелејску.

Осматрач узбуђено повикују. И-глас гласу— у трен ока стике вијест до вође Плареса: ето изасланника сунчевог божанства!

Пларец и Темеја испред прага дочекају дошљаке.

Пуни достојанства, они лагано сијоши с кола и представише се.

Пред вама је Кадмо, син Агеноре и Телефасе, а унук бога Посејдана. Бијај краљ Тебе.

—Ја сам Хармонија, рођена кћер богија Афродите и страшног Ајека, бога рата.

Слуша из Плареса и чуди се чуди: богови учинише да се може споразумје-ти с дошљацима—невољницима.

Тад рече Кадмо:

—Ми долазимо из Тебе, из Беотије. Њеном љепотом бјајаше очаран Аполон. Она роди ненадмашног борца Херакла.

Одмах настави Хармонија:

—Ми долазимо, невољом гоњени, из Беотије, у којој је власнитава и напајана врлинама божанства Атена. Из

нашег је краја дубокуомна Мнемосина, мајка свих девет муз— њихови слависмо играма, музиком и пјесништвом

на брду Хеликону. Тамо дигосмо и камени биљег у славу Ероса. Тамо су пресласне јегуље из језара Копаида.

Кадмо пожеље да смири хвалисав занос који бијаше обузeo њега и Хармонији, те изрече тишим гласом:

—Доспјесмо к вама из краја плодног, избразданог каналима— даваше нам жито и гроњше, уље и наранџе и најслађи мед из саћа. Ево нас, дакле, из те за нас несрћне и прелијеле земље— о њу, као и лијепу жену, отимаху се богови и људи. Тако би и биће.

Без жеље да пророкује, дочеке Хармонију.

—Страхујем—и на љепоту вашег пријома настражи многи освајачи, заљубињеници у ту је земље.

Тад их поздрави домаћин Пларес:

—Ево се испуни делфијско предвиђање: бог сунца посла вас у добар час. Па, добродишли у земљу поносних Енхелејаца, који славе Домана и Домну, па Медаура и змију, далеког претка, па још богове шуме, воде и неба. Сложно смо племе од двадесет огранака. Не дијелимо међу собом земљу и гору, траву и воду. Остало— шта ко створи и стекне. У нас је ријеч: какви сусједи такав живот. Са запада нам пријете ратом силни Ардијеци. Са сјевера је племе Доклеата, а са истока, око великог језера, множе се Лабети. С њима смо сад у миру. Све друго го најама неки види ваше око, нека чује ваше ухо. Крај предака и моја мијеша се с овом земљом— истина Пларесова не мора бити и ваша истина. А што се дичите пресласним јегуљама, у нас их има у сваком потоку што хита к мору с ових брда. Не једемо их— они су сроднице божанства змије, или знак је њихов на нашим штитовима и украсима: куд погледаш— јегуља и змија. Оне су и наше сроднице.

ТРАГОМ ДОКУМЕНТА ПРОШЛОСТИ (28)

П ОГРАНИЧНА аустроугарска тврђава Космач, крајњом својом одбраном успјела се одржати у устанку 1869. Но, који је та борба била исцрпујућа, како за устанке тако и за царско-краљевску одбрану, поред других извора говоре и дневни описи догађаја од стране царско-краљевске команде тврђаве Космач односно њених команданата, поручника КАРЛА ПОКОРНОГ, командата 27. ловачког батаљона и тврђаве Космач од 7. новембра до 9. децембра 1869. (команда Будве доставила је дневник команди округа Котор 31.XII 1869.) и поручника Јована Паулерса, команданта артиљеријског гарнизона (11. артиљеријски батаљон, 3. чета) Космача од 11. новембра до 2. децембра 1869. г.

Поручник Покорни преузима команду тврђаве Космач истог дана (7. новембра) када је у Будви генерал-мајор гроф ГОТФРИД АУЕРСПЕРГ, преузео команду у Јужној Далматији од фелдмаршала Вагнерса. Тада је нови командант, боравећи три дана у Будви информишући се о општој ситуацији, дас налог бригади пуковника Шонфелда, састављеној од 22. пјешадијског пуковника, 27. ловачког батаљона, једне брдске и половине ракетне батерије, да самостално преузима војно-политичке акције у округу Будва. Ово је и вријеме када су се царско-краљевске трупе докопале положај код Побора, а из Будве су била у домаћају тврђаве.

5. новембар 1869.

Поручник Покорни:

Данас на крову батерије постављен сигнални телеграф. У Брајићима се појавили устаници. Наложио патроли да их отјера. Запаљене куће. Патрола донијела сијено за стоку за клање. Губитака нема. У току поподнева појавило се преко 80 устаника подијељених у дводесет група, али остале ван до машају тврђаве а преко ноћи се чује јак и непрестани лавеж паса. У неколико кућа у Брајићима видјело се да гори свијетло, изгледа да се један дио становника вратио.

Царско-краљевској команди тврђаве Будва послат је следећи телеграм (у 9 сати):

„Наређен напад на Брајиће са јаком патролом. Тамо најшли на јаку ватру и надмоћнијег противника и вратили се у тврђаву. Тешко рањен воја патроле Пилман. Установи се имају четвороцију мртвих и више рањених.“

11. новембар 1869.

Поручник Покорни:

Установи се и даље држе Брајиће. Стрелици на батерији пушчани на устанике који се приближују тврђави. У 3 сата по подне стигао артиљеријски поручник ПАУЛЕР из Спиридоне под заштитом ловача. Исти је на приплике пола сата од Космача имао окршај са устаницима. Чета се пробила и стигла у Космач. Поручник Паулер изјавио да је додијељен тврђави. У 4 сата по подне вратио се у тврђаву.

10. новембар 1869.

Поручник Покорни:

Водник ЗИХЕР добио је у 8 сати ујутро наредбу да са 14 људи надире ка Брајићима, растјера или зароби устанике;

„Кућа бившег кантинера изгорела у пожару.“

27. ловачки батаљон

1 поручник, командант

2 водника

ОДБРАНА КОСМАЧА

У случају да буду надмоћнији, мора се одмах вратити у тврђаву. Водник ЗИХЕР надира ка Брајићима. Тек што је стигао до последњих кућа, наишао је на отпор и надмоћ; настала је кратка јестока борба. Трупа за испад држала се повукла и изгубила воју патроле ПИЛМАН-а као тешко рањеног. У 9 сати 10 минута ушао водник Зихер са ратницима гоњеним од непријатеља, а је могао видети да је десној руци је густа магла, па је се извршио један јаки јад.

Конанда Будве одговорила је команди Космач на послати телеграм (у 9 сати):</p

ФУДБАЛ БУДВА СТАРТУЈЕ 5. АВГУСТА

ПРИПРЕМЕ У ЛУЧАНИМА

ФУДБАЛЕРИ Будва, нови чланови јединствене друге лиге, интензивно се припремају за старт који је заказан за 5. август. Пошто су марљиво радили на помоћним теренима у Будви и одиграли неколико контролних утакмица, фудбалери су (на пут су их пошли двадесет тројица) заједно са шефом стручног штаба **Бором Лазовићем**, отпотовали на петнаестодневне припреме у Лучане. Првобитно је било договорено да се припреме одвијају у Пљевљима, али су Лучани понудили прихватљивије цијене и добе услуге за рад.

Стадион у Будви се реновира (мијења се травната подлога) па на њему нису могле бити спроведене припреме. Такође једну или двије утакмице као домаћин Будва ће морати да игра у Цетињу.

Будва се у паузи између два првенства озбиљно појачала. Истина, није било паре за скупе и атрактивне играче, али принове ће свакако много значити у веома јакој конкуренцији (у другој лиги наступа десетак бивших прволигаша). Од нових играча треба поменути **Корака, Ковача, Ласића, Братића, Ходзића, Мацића, Спасојевића**, провјерене фудбалере.

Саша Шкара и **Веселин Ачић** који су за Будву наступали са двојном регистрацијом вратили су се у Будућност. Будвани су неколико младих, перспективних фудбалаца уступили сусједима -Бокељу, Морнару и Ловћену за које ће наступати уз двојну регистрацију. Значи наступаће за Будву када буду добили шансу, али ће, када су даље од првог тима ипак играти на утакмицама трећелигашког југа.

На припремаме у Лучане нису пошли **Вуковић**, који је кажњен и вјероватно неће наступити у првом дијелу првенства, повријеђени **Костић** и капитен **Думнић**, којему одсуствовање није дозволила радна организација.

С. Грегорић

ТУРНИР У МАЛОМ ФУДБАЛУ

„ПРЕМИЈЕР“ БЕЗ ПРЕМЦА

ТОКОМ јула је на спортском терену Туристичког насеља „Словенска плажа“ одржан традиционални турнир у малом фудбалу у организацији Друштва пријатеља ЈСД „Партизан“ из Будве и под покровитељством најтиражнијег дневника у нашој земљи – „Вечерњих новости“.

● Учествовало је 16 екипа из више места Црне Горе које су у вечерњим часовима (играло се под рефлекторима, што је турниру давало посебну драж) приказале допадљив фудбал који је разглијо навијаче, међу којима је било и странаца.

● У финалу турнира састале су се екипе „Премијера“ из Титограда и „Омниатреда“ из Титограда. Знатно бољи су били Никшићани, којима је и лани припада титула најбољег, побиједивши са 4:1.

● За најбољег играча турнира проглашен је **Андреја-Пиро Вујовић** из екипе побједника коме је припада лијепа награда пансион за двије особе, седам дана у „Словенској плажи“. Најбољи стријелац турнира је **Ранко Ђурић** из „Омниатреда“ коме је припао пехар за постигнутих шест голова.

● Финалну утакмицу је под рефлекторима пратило пуно гледалиште (1500 посетилаца), а ову као и друге утакмице веома добро су судили **Мићо Вујовић** и **Рајко Ковачевић** из Будве. Посебне напоре да све протекне у најбољем реду- а баш је тако било- уложио је један од организатора **Здравко Мајкић**, којему је свесрдно помогао **Душко Ранковић**.

Организацију турнира помогло је више спонзора с појединачним спонзорима.

С.Г.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Издавач Културно-информативни центар Будва. ВД директор **БРАНИСЛАВА ЛИЈЕШЕВИЋ**. Уређује Редакцијски колегијум. Главни и одговорни уредник **ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ**. Адреса Редакције: „ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ“ 85310 Будва. Телефон (086) 51-487, 51-194. Жиро-рачун 20710-603-1809 код СДК Будва. Штампа „Побједа“ Титоград. Претплата за годину дана 100 динара, за пола године 50 динара, за иностранство 30USD. Рукописи се не враћају.

ХУМОРЕСКА

ЖЕНСКИ СТРАНАЧКИ ДОГОВОРИ

Пре него што региструјемо странку морамо да се договоримо о њеном имену. Ево ја предлажем да се зове „ЖЕДЕС“ или Женска демократска странка! Зар не звучи фантастично? – рече Сојка, жена директора задруге, на почетку састанка Одбора.

– Ма јок, Сојка! То је глупо и звучи као некакав освежавајући сок! Ја предлажем да се зове „СНАЖНА“ – Странка напредних жена из народа! – предложи Перса, распуштеница из улице којом су ходали само мушкирци.

– Свашта! Па нисмо ми некаква фискултурна или будибогсна билдерска секција! То асоцира на оне мишићаве које су спремне да се рвају са мушкињем сваког трена. Ја ипак мислим да смо ми спремне за суптилније ствари, миле, женске... Зато предлажем да се наша странка зове „СЕКС“ или Странка жена малог сокака! – предложи Мица, удавача већ 25 година.

– То је лепо име, улази у уши и на друго место, али ми нисмо чувене по сексу, већ по програму, акцијама и резултатима! Зато, даме и госпође, предлажем лепо име „СТАЖ“ или Странка активних жена! – предложи радница Јованка, која је на посао чекала 12 година.

– И ју! Па, госпођо Лола, ми нисмо глумице или певачке!, па да сваког јутра радимо фискултуру, да водимо љубав на седницама Одбора и јуримо посао ради стажа! Ми немамо велики репертоар времена за то: бринемо о мужевима, деци, бабама, пермо веш, чистимо стан, хранимо стоку, је ли, а Странка нам дође као „надградња“! Зато предлажем, миле моје, да се она зове „ЖЕНАСТ“ то јест Женска напредна странка! Ето! – рече учитељица Мара, секретарица Одбора.

– Уф, ала је, ово име грозно, учитељице,

– Све предлоге сам прибележила, драге моје, па ћемо видети шта ће бити

најбоље. Ја мислим да име мора да одражава активност наше странке: самосталност, боли положај и живот жена. – пресече разправу Сојка.

Чекајте, чекајте! – јави се баба Пелагија, чланица АФЖ-Мој предлог је занимљив, видећете. Предлажем да се наша нова странка од сада зове „ПАДЕЖ“ – Партија академских, демократских и еманципованих жена!

– Ма јок! Какав „Падеж“? Падамо ми одавно, пада држава, а не ми! То не одговара, никако! – побуни се Мица.

– Ја предлажем, кратко: „САДЕЖ“ – Странка ауторитативних и демократских жена! – предложи Стана, полнопривредница.

ПС: Од тог скупа је прошло већ 3 месеца. Жене „Малог Сокака“ никако да се договоре око имена своје странке. Председница је већ записала око 1.200 предлога, али они стижу и даље!

КАРЛО ВЕРЕБ

„КРУГ“ –
ПРВИ ПУТ У
ЦРНОЈ ГОРИ

У петак, 27. јула изашао је први број „КРУГ“-а, првог приватног магазина у Црној Гори. Идеја о оснивању магазина потиче из Будве, а оснивач је наш суграђанин- Драгослав Јоксимовић.

Магазин је независног карактера, а тематски обрађује политичко-културни живот не само на територији републике, већ и читаве Југославије, сарадници су афирмисана имена југословенског новинарства: **Јасна Бабић, Весна Малишић, Бранко Шињаров** и други.

Као политичко-културни магазин, гласило се према феномену политичке односи са аспекта критичке и независне (надстраначке) позиције.

Текстови су штампани ћирилицом и латиницом, екавским и ијекавским наречјем, у складу са аутортвим избором.

Гласило ће излазити петнаестодневно, а по мишљењу власника, појавиће се убрзо и као недељни политичко-информациони магазин.

3. РАКОВИЋ

БОКСЕРСКИ КЛУБ БУДВА

НОВИ УСПЈЕСИ

БОКСЕРСКИ клуб Будва из године у годину биљежи све боље резултате. Такмичар овог клуба Фехми Хусен, почетком јуна у Ваљеву по трећи пут је освојио титулу омладинског шампиона Југославије у већим категоријама, а била је то уједно и једина златна медаља за Црну Гору на овом такмичењу. Тренутно овај такмичар вриједно тренира под надзором тренера Павла Бу-

чаја, а многи познати боксерски клубови већ су заинтересовани за овог талентованог боксера.

На овогодишњем републичком такмичењу у омладинској конкуренцији још увијек пioniри овог клуба, четрнаестогодишњаци **Жељко Булајић** и **Слободан Влаовић**, освојили су два друга мјеста, па је до каза да је ријеч о талентованим такмичарима од којих ваља очекивати још боље резултате.

Р. Павићевић

GRAD
Theatre
City
BUDVA

РЕД ЛЕТЕЊА
ЈУГОСЛОВЕНСКОГ
АЕРОТРАНСПОРТА НА
РЕЛАЦИЈИ
ТИВАТ-БЕОГРАД
ОД 01.07. – 29.09.90.

ТИВАТ-БЕОГРАД понедељком у 10.10. уторком 16.20, 17.00 и 19.00, четвртком у 19.00, суботом у 09.10, недељом у 17.50. БЕОГРАД-ТИВАТ понедељком у 08.40, уторком у 07.40, 08.55, 10.20, четвртком у 10.20, суботом у 07.40 и недељом у 11.45. Обавјештавамо све заинтересоване да је у периоду од 15. јуна од 15. септембра на назив забрана коришћења комерцијалних попуста у домаћем путничком саобраћају.

РЕД ВОЖЊЕ
АУТОБУСА

Поласци са аутобуске станице у Будви за:

Петровац-Бар 6.15, 7.30, 8.00,

9.30, 11.30, 13.05, 13.30, 14.35, 17.45,

19.45, Улицин 8.00, 14.35,

Титоград (преко Петроваца) 8.05,

7.15, 12.30, 15.15, 19.00, 19.30, (преко

Цетиња) 8.00, 8.15, 11.40, 18.00,

Никшић 6.05,

Тиват 7.05, 8.25, 9.30, 11.30, 15.00,

16.20, 19.30, 20.20.

Котор (преко Тројице) 6.00, 11.20,

12.30, 12.50, 14.45, 18.20, 20.10, (преко

Тивта) 7.05, 8.25, 11.30, 15.00, 16.20,

19.30,

Херцег-Нови 7.05, 8.25, 12.30,

15.00, 19.00, 20.20.

ЛОКАЛНИ САОБРАЋАЈ

Будва – Бечићи – Свети Стефан

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00,
14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00,

20.00, Свети Стефан – Бечићи – Будва

8.20, 9.20, 10.20, 11.20, 12.20, 13.20,

14.20, 15.20, 16.20, 17.20, 18.20, 19.20,

20.20.

Информације на аутобуској станици у Будви – 41-600.

ВОЗОВИ

Бар – Београд 5.05, 9.55, 14.10,

20.45, 21.30, (авто-воз), 22.20.

Београд-Бар 5.15, 10.45, 14.25,

21.35, 23.15 (авто-воз), 23.45,</

СПЕЦИЈАЛНИ ДОДАТAK „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

НА ПОЛОВИНИ СМО ФЕСТИВАЛА

„КАЊОШ“ ОПЕТ, ОДУШЕВИО

ПОЗОРИШНА екипа „Кањоша Мацедоновића“, Виде Огњеновић која је обиљежила прошлогодишњи фестивал Град театар, у наш град је донета 22. јула.

За разлику од прошле године, када се „Кањош“ играо у дворишту манастира Прасквица, Краљчиној плажи у Милочеру и Пизани, овај пут смо га локирали у самој Будви, између црквица, на Цитадели и испред Пизане. Подјела улога је иста као и на Стеријином позору у Новом Саду: Стевана, љутог, напрасног Андровића игра **Дарко Томовић**, Крста, позивара и огласника, који се чује од Прасквице до Куфиња, **Марко Бањовић**, Стијена, судију чија се ријеч ријетко пориче **Предраг Тасовац**, Никодима, кога зову и **Мркодим**, Ирфан Менсур, Рада, жељног свјета, **Предраг Милетић**, Голуба, паметног и лукавог, **Тони Лауренчин**, Вукца, најљепшег и храброг, **Гојко Балетић**, Даскала, иконописца, **Петар Краљ**, отаца **Филмона**, Калуђера, учитељ и писар је **Саво Радовић**, отац Герасим, калуђер путник, **Михаило Викторовић**, Кањоша Мацедоновића, ниска струка а опасна корака игра **Жарко Лаушевић**, Фурлана, одметника, **Петар Божовић**, Француску **Фоскарку**, млетачког дужда, **Раде Марковић**, Друшка де Катро, Владан Гајовић, Никола Диеда, Јеломир Ивковић, ректора **Андреа де Молина** дуждевог додглавника, **Владимир Амицић**, Ивка, некад пчелу, некад осу, **Весна Типалић**, Видосаву, њену дружбеницу, кћер Голубову коју је Вукац утробио за жену, Желька Цвјетан, Катну, Ивкину мајку Вука Дунђеровића... рекла нам је редитељка и драматург, **Вида Огњеновић**.

У знаку Весне Парун

Фанфаре са зидина Старог града и ватромет није су означили почетак четвртог Јетињег фестивала Град театар, као што је то било на почетку претходна три фестивала. Није било ни пригодног говора. Новинарима је саопштено, да ће у наредних 50 дана из ноћи у ноћ многобројни гости Будве и мјештани моћи да прате фестивал на којему ће бити доста позоришних и балетских представа, концерата озбиљне музике, изложбе **Милића од Мачве**, Слободана Словинића и **Милоша Шобајића**. У овом времену на Тргу пјесника своју поезију ће представити стотинак пјесника.

Почетак фестивала припао је, великој југословенској поетеси, **Весни Парун**. Приказана је сценска адаптација **Саве Крнете** и **Олге Савић** „Под мушким кишобраном“, Весне Парун. Редитељ представе је **Јадранка Анђелић**, а играле су: **Парун Весну**-**Олга Савић** и **Весну Парун**-**Варја Ђукић**.

Публика је топло на крају поздравила protagoniste и ауторку која је присуствовала представи.

—Поносна сам што је мени припао почетак на овом фестивалу, чије се име толико уздигло. Амбијент у коме су играле Савићка и Ђукићка између црквица Светог Саве и Свете Марије, је какав се пожељети може. Заиста сам радосна и поносна, што ме је Будва овако наградила, рекла нам је по завршетку представе, **Весна Парун**.

У другом дијелу у цркви Свете Марије изведен је концерт-псалми, **Павла Аксенти-**

јевића

у зборија уз број вокалне групе „Еисон“.

Аксентијевић и „Еисон“ су се

представили византиско и спрском музиком аутора од III до XV вијека.

—И прошле године смо у истом амбијенту били. И овај пут смо задовољни концертом и публиком. Какви су наши успехи? Прије двије године добио сам прву награду за интерпретацију византиских напјева на Међународном хорском фестивалу у Кардизу (Грчка), а почетком ове године на Међународном фестивалу православне музике у Москви једину награду коју фестивал додјељује, рекао нам је Аксентијевић.

Јеђупка на Цитадели

Овогодишњи Трг пјесника отворила је Весна Парун.

—Већ четврту годину заредом Будва и њен Трг пјесника дочекују најпознатија пјесничка имена из наше земље и свијета, а вечерас (2. јула) имамо срећу и част да овогодишњи Трг пјесника отвори пјесникиња Весна Парун. Није случајно што је пјеснициња са радиошћу прихватила позив, јер она је Будву у тренуцима своје тјескобе уочила као малу и мирну престоницу духа у којој би могла сачувати нешто преостале снаге, слободе и љепоте, између остalog је рекао **Илија Лакушић**, предсједник Удружења књижевника Црне Горе, отварајући овогодишњу пјесничку радионицу на Тргу пјесника у Будви.

ЗА ДЈЕЦУ

НА ТРГУ пјесника своју поезију за дјецу су говорили **Драган Радуловић** из Никшића и **Момир Лазић** из Карловца. Они су дјеци показали како се заједнички може стварати поезија. Било је вријеме, када је у Италији игрano свјетско првенство у фудбалу. Тата у ТВ екрани зија, дивећи се лопти као кожној грудви, а нема појма да је побиједила поезија на Тргу пјесника у Будви.

Отказани: Професионалац и Ричард III

Изненада због болести глумца **Бате Стојковића**, представа „Професионалац“ Звездара театра, која је требала 9. јула да се игра на Цитадели, а потом 10. 21. и 22. јула је одложена.

—Уколико се здравствено стање Стојковића, који је за улогу **Луке Лабана** у „Професионалацу“ ове године добио Стеријину награду побољша, ова представа ће се играти на фестивалу у августу, рекли су у Дирекцији фестивала.

Из истих разлога отказана је и представа **Ричард III**, Виљема Шекспира у режији **Рахи-**

ма

ираја је стање између сна и кошмаре. Представа асоцира и на вријеме нашег Голог оток, и других казамата, где су рођани већина наших поштенских комуниста...

Изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на

изјавио је драмски критичар

Иван Јовановић

—Узрок је заборав на</

„НАВАЛА“ ПРВА ПРЕМИЈЕРА ЉЕТОШЊЕГ ФЕСТИВАЛА

КОМЕДИЈА О ТОТАЛИТАРИЗМУ

ЕГОН САВИН, редитељ, творац 25 позоришних представа, добитник више награда, у Будви је припремио и представио прву премијеру овогодишње позоришне продукције Града театра, „Навалу“, Стевана Копривице и Предрага Антонијевића.

Гледалиште на Цитадели у поново 17. јула било је препунно. „Навала“ је по свему судећи испунила очекивање публике. Представу је, на крају публика издашио поздравила. Малобројна глумачка екипа: Бранислав Брстин, Предраг Ејдус, Јелисавета Сабљић, Петар Краљ, Слободан Нинковић, Бранко Цвејић и Јосиф Татић заслужила је све комплименте.

Била је то комедија или фарса која уједа, гризе, штипа, али и весели.

Представа прича о једној позоришној трупи која у вријеме ратног вихора игра за Њемце, а послије рата трипу тортуру и затвор од нове власти.

Све се збива у позоришту и лудници, или само у позоришту, или само у лудници.

Почетак је додврђивање новог власти. Предраг Ејдус (Јован, глумац првак): „Њихове сцени, у незадрживој навали, као племене звезде јашу Маркс, Енгелсл, Лењин, и наш једини и велики геније Стаљин. Из њих, уз њихов бок, које разигравају југословенски комунисти: друг Тита, друг Леко, друг Ђидо, друг Бевц, друг Коча и друг Пеко. Прште варнице испод њихових капита.

Јелисавета Сабљић (Милића), одговара:

— Сад кад нема Рекса (Тита) ништа не стоји на путу нашој љубави.

Премијери је присуствовало низ угледних личности, бројни новинари и позоришни критичари. Били су ту: филмски редитељи, Емир Кустурица и Горан Марковић, затим секретар Предсједништва ЦК СК Црне Горе и члан овог тијела, Мило Ђукановић и Светозар Марковић.

— „Навала“ је моја четврта

Послије Шовинистичке, Пролетерске и „Дугог путовања у Јевропу“ ово је моја четврта фарса, каже Егон Савин

ца, глумица примадона): Коњских капита, Јоване... „Гледалиште пршиће од смијеха. Аплаузира...

И тако тече радња која неумоливо са доста опорог хумора, сарказма исмијава Тита (Рекса). Можда је ово први пут да се једно позоришно дјело у Југославији на овакав начин бави Титом.

У једном моменту, Бранислав Брстин (Мирко, народни херој) узвишене говори: „Ми нећemo да дозволимо лудило,

као прије рата, кад се народ није питао, кад је сваки лудак био препуштен самом себи. Напротив! Ми нећemo да поставимо на здраве, класне основе, те можемо рачунати са добро организованим класно смишљеним, да кажем државним, оптимистичким здравим лудилом! А, друг Рекс (Тито) зна шта ради...“

Јелисавета Сабљић: „Веома сам радосна што смо од првог момента направили контакт с публиком. Овај фестивал заиста има изузетну публику. Представа је успјела и надам се да ће живјети, као и раније фарсе Егона Савина“.

Петар Краљ: „Сви смо на почетку имали велику трему. Али представа што је више од мицала, свешице смо добијали полета, јер нас је публика напросто тјерала да будемо све боли и боли. Сада смо још узбуђени, али и срећни што се представа допала публици“.

Бранислава Лијешевић, директор Града театра: „Ово је још један велики успех наше продукције“.

С. Паповић

Јерков, Екмечић и Крњевић на Тргу пјесника

„ПРОСВЕТА“-НА ТРГУ ПЈЕСНИКА

„БИРИЛИЗАЦИЈА“ ЉЕТЊЕГ ПРОГРАМА

Представљањем нове збирке пјесама под називом „О“ Милутина Петровића 22. јула су на Тргу пјесника завршили седмодневни Дани београдске „Просвете“.

— У овај програм смо кренули са једном идејом-скрипционог израза-„Бирилизација“ љетњег програма, а Трг пјесника је данас по свему судећи један од најатрактивнијих простора, не само у Југославији, где се говори о книзи и поезији. Публику какву смо сусрели у Будви, београдске трибине немају, каже главни уредник „Просвете“, Александар Јерков.

Пред препуним Тргом свако веће за седам дана смјењивали су се истакнути аутори и представљајући нека од најновијих издања „Просвете“.

Ова значајна културна манифестација почела је разговором са академиком Милорадом Екмечићем о два капитална дјела, „Стварање Југославије 1790-1918“, чији је он аутор и „Фашизам у својој епохи“, Ернеста Нолтеа.

Феро Липка, пјесник и амбасадор Чехословачке у Југославији представио је „Антологију словачке поезије XX столећа“, а Горан Марковић, филмски редитељ, своју књигу „Чешка школа не постоји“.

Представљање су још књиге: Динка Давидова, „Споменици Будимске епархије“, Владимира Дворниковића, „Карактерологија Југословена“, Мирослава Тохола, „Стид“, Предрага Марковића, „Отменост душе“, Лоресна Ђарела, „Александријски квартет“, Валерија Ђрјусова „Огњени анђео“, Јаре Рибникар, „Живот и приче“, Збигњева Херберта, „Варварин у врту“, Зорана Живковића, Енциклопедија научне фантастике“... П.

ДРУГА ФЕСТИВАЛСКА ПРОДУКЦИЈА

ЧУДОТВОРАЦ

Редитељ Гојко Челебић, главну улогу повјерио Марку Баћовићу

:РИЈЕТКО који фестивал има двије или три позоришне продукције, као што то ради из године у годину Град театар.

Послије премијере „Навала“, овогодишња друга продукција Града театра, „Симон Чудотворац“, Данила Киша у режији Гојка Челебића, која је заказана за 8. одлаже се за 15. август.

— Ово смо морали урадити због неизбийности глумца Бора Беговића, који је изненада, без правог повода, напустио екипу Челебића, па смо морали тражити новог глумца за његову улогу, каже Милорад Вучелић, уметнички директор Града Театра.

Шта о овом случају каже Челебић?

— Изненаден сам, као и сви други неодговорним поступком Беговића. У инсценацији „Симон Чудотворац“ Беговић је требао да игра апостола Петра. Сада ћу вјероватно морати улогу да дам Саву Радовићу, глумцу Драмског позоришта из Београда. Главну улогу у „Симону“, Симона Чудотворца играће Марко Ђановић, хришћанског ученика, Станко Ђојевић, Сару, Тајана Венчеловски...

Инсценација „Симон Чудотворац“ се бави смјеховном културом хришћанства и културом уопште старог свјета. У овој представи у мизансценској основи важну улогу појединачници играју и мајоничарска рјешења и други трикови. Обзиром, да представа има за предмет чудо, односно критички и полемички однос према чуду, надам се да ће се представа допasti публици, рекао нам је Челебић, који ужурбано ради на представи.

С. Паповић

ИЗЛОЖБА МИЛИЋА ОД МАЧВЕ У „САНТА МАРИЈИ“

КОСОВО ПРВИ ПРАГ СРБИЈЕ

Стари град је напротив био 5. јула опсједнут што туристима, што умјетницима. Са Трга пјесника, где је ту вече читao своју прозу академик Чедо Вуковић, гледалиште се преселило испред галерија „Санта Марија“, где је отварао своју 245. самосталну изложбу, велики српски сликар Милић Станковић, чији је назив „Косово први праг Србије“.

Отварајући изложбу Милића од Мачве, Слободан Словинић је рекао:

— Вечерас су пред вама дјела познатог и признатог југословенског сликара Милића од Мачве. Уважени мајестро, свејтски путник, медијска звијезда, умјетник без смираја је са нама. Послије његових спектакуларних гостовања у Паризу, Женеви, Бечу, Ньюјорку, Тел Avivу, Хамбургу, Бриселу и другим светским метрополама, ево га поново у нашој Будви послије четири љета.

Милић је прије свега један велики фантастик. Његова машта готово да нема граници. Он гради слику на основној теми, на причи, на сику, али његова реализација све то надајчава. Слику доводи до перфекције. Често имамо причу у причи, амбијент у амбијенту. Све се то мултилицира и оркестрира међу собом, стварајући једно помјерено стање, искривљене реалности и фантастичног призора.

На његовим сликама, ништа није немогуће. У чудес-

СА ОТВАРАЊА ИЗЛОЖБЕ, У САНТА МАРИЈИ

ним склоповима, све је некако помјерено, ништа није остало у домену реалне транскрипције, све је у домену маште, у сфере подсвесног. Милић припада великанима југословенског и свјетског сликарства.

Милић Станковић је у „Санта Марији“ изложио 25 слика и 11 акварела. Можемо без претјеривања казати, да Милићу заиста не недостаје маште, када је упитању Косово и Србија.

Публика је са одушевљењем пратила умјетнички програм отварања изложбе изложбе цијој један сат. Програм је рађен по сценарију мајестра Милића од Мачве, „Косовски бор“ у Герасимовом летопису“, а изводили су Нина Мудринић, Милица Паповић, Љуба Манасијевић (пјевачи „За Србију“, „Аве Сербия“) и аутор Милић од Мачве.

Милић је надахнуто говорио о Јетопису Герасима Бранковића о Косовској бици по исказу Љубомира Фемића

из Фемића крша код Иванграда.

Послије програма, публика је разгледала слике: „Проглашење Душановог законика“, „Косовско распеће“, „Мајка Јевросима“, „Оклопници крећу у бој“...

По отварању изложбе Милић нам је казао:

— Сматрао сам да је најприкладније да се у овиру овољетошњег фестивала у Будви представим са овим циклусом. Ова тема није иссрпљена и о Косову не можемо говорити само у години јубилеја. Косову се морамо стално враћати, јер то је душа српског и црногорског народа. Косово је у мом памћењу урезано од малена. Одјувијек сам цртао, скицирао, сликао косовске јунаке...

Будвански фестивал по свему судећи надвисио је све остale фестивале у нашој земљи, па и Дубровачке љетње игре, рекао је за „Приморске новине“, Милић од Мачве.

С.П.

TheATRE CITY BUDVA GRAD TEATAR

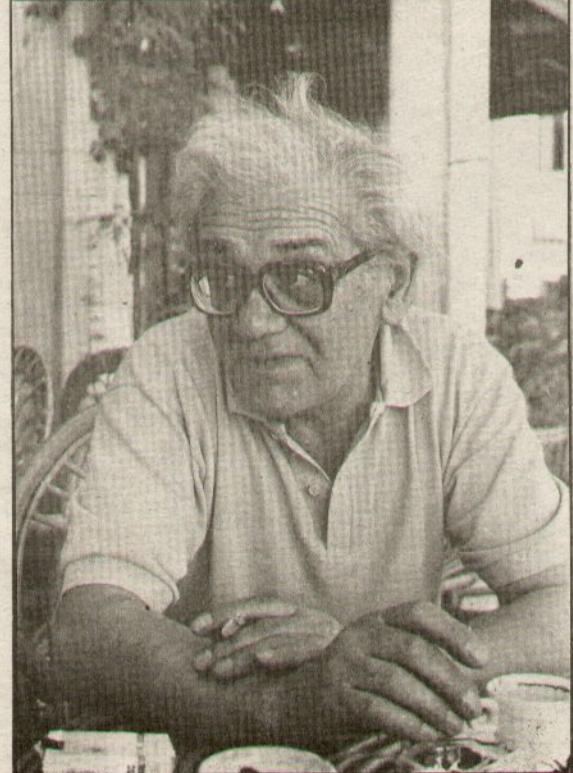
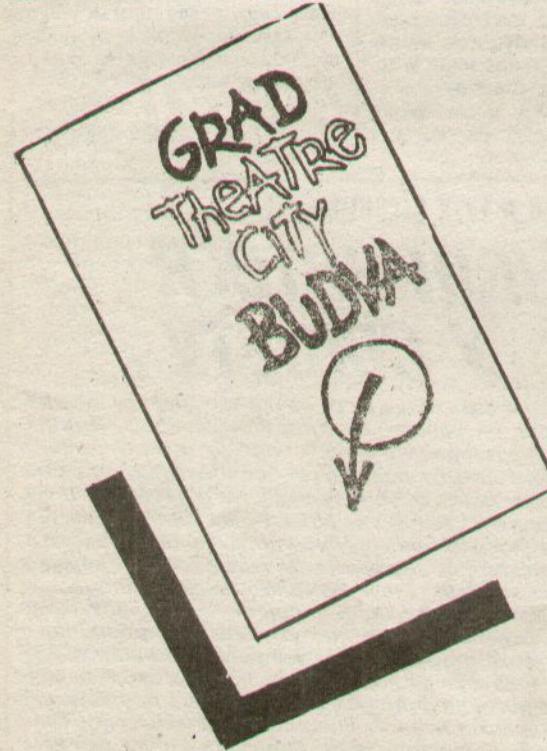
BUDVA *IJETO '90 *

PROGRAM FESTIVALA „GRAD-TEATAR '90”

1. avgust Teatar - Festivalska produkcija „KANJOŠ MACEDONOVIC“ režija Vida Ognjenović, prema djelu S. M. Ljubiše
2. avgust Teatar - „Park“ Botto Strauss, po Šekspirovom „Snu ljetne noći“ režija Gojko Čelebić Izložba - MILOŠ ŠOBAJIĆ, Pariz
3. avgust Balet - „DOM BERNARDA ALBE“, F.G. Lorka, koreografija Dejan Pajović, BITEF TEATAR, Beograd
4. avgust Balet - „DOM BERNARDE ALBE“, F.G. Lorka, koreografija Dejan Pajović, BITEF TEATAR, Beograd
5. avgust Teatar - „ŽOHARI“ Studentski teatar „LERO“ Dubrovnik
6. avgust Teatar - „ISAILO JA SAM TATA, TATA JA SAM ISAILO“ DO-DEST, Titograd

7. avgust Teatar - „ODBRANA SOKRATOVA I SMRT“ monodrama, Govor Ljuba Tadić
8. avgust Teatar - „U BOGA MI VJERUJEMO“ režija Miško Đukić grupe INFERNO, Titograd
9. avgust Teatar - „ŽOHARI“ Studentski teatar „LERO“, Dubrovnik
10. avgust Koncert - „CORDILLERA BLANCA“, muzika Inka, Peruanska vokalna grupa, Pariz
11. avgust Koncert - EHAT MUSA, gitara
12. avgust Koncert - VIKTOR VIDOVIC, gitara, Zagreb
13. avgust Koncert - JOVAN JOVIČIĆ, gitara, Beograd
14. avgust Koncert - IVAN KALCINA, gitara, Sarajevo
15. avgust Koncert - HRVOJE GRGIĆ, gitara, Teatar Zagreb teatar - PREMIJERA, Festivalska produkcija „si-

- mon čudotvorac“ Danilo Kiš, režija Gojko Čelebić
16. avgust Koncert - ALEKSANDAR MADŽAR, Teatar klavir - Festivalska produkcija „SIMON ČUDOTVORAC“ Danilo Kiš, režija Gojko Čelebić
17. avgust Teatar - Festivalska produkcija „SIMON ČUDOTVORAC“ Danilo Kiš režija Gojko Čelebić
18. avgust Teatar - „MUKA SVETE MARGARETE“ Zadarsko kazalište lutaka - „DUNDO MAROJE“ Marin Držić, Kazalište „Marin Držić“ Dubrovnik - „OSMAN“ Ivan Gundulić Kazalište lutaka Zagreb
19. avgust Teatar - Festivalska produkcija „SIMON ČUDOTVORAC“ Danilo Kiš, režija Gojko Čelebić
20. avgust Koncert - Koncert hora „Braća Baruh“ Beograd

ЕКСКЛУЗИВНИ ИНТЕРВЈУ: ВЕСНА ПАРУН

ЗЛОЧИН ПРЕМА ТИНУ И - МЕНИ

ОТКАКО се прије пола вијека, звездано небо југословенске поезије закитило именом **ВЕСНА ПАРУН**, немогуће је говорити о нашој савременој књижевности, а не поменути ову, велику пјесничку, и по много чему јединствену личност. За собом је до сада оставила педесетак књига: збирки пјесама, путописа, драма... Због својих слободоумних идеја, најчешће је доживљавала судбину изгнаника и страдалника. Зато је принуђена да након попадања изгнанства и стварања напусти Загреб коме је поклонила најљепше дане и најљепше пјес-

ратак моје давне стварности, то што не могу у неком другом крају да доживим. Са овим заласком сунца који сте сјајно примијетили, враћа ми се и дио моја младости и то оне младости неокрњене властитом судбином и прошлочином.

● **Негдје у јесен живота, обрати-ли сте се молбом Будви, да вас пригрили и прими у своје топло окриље. Зашто баш Будви?**

— Ja mislim da sada, došavši tu, pomalo otkrivam u sebi jedan preporod. Ja u stvari sebi napredujem da буде тако. Imala sam pred sobom хиљаду soluciјe.

ВЕСНА ПАРУН У БУДВИ

ме своје младости. Био је то разлог да се преко југословенске јавноћи обрати Будви, са сада већ познатом реченицом, „Пригрили ме Будво“. Искористио сам њен први долазак у Будву, након десетак година, да по-разговарамо.

● Након дужег времена у мукама, након дугог маштања, па и дописивања, ево вас у Будви о којој сте толико сањали. Како сте доживели сусрет са Будвом и њеним људима?

— Више се него угодно осјећам, бајковито, као да сам у неком другом свијету, не оном реалном, већ оном који је био створен у машти и жељама, а то су врло ријетки и лијепи тренуци у човјековом животу. Ja то сада све преживљавам и можете мислити колико је лијепо.

● **Овога часа док разговарамо, сунце управо зализи за Будвом. Ако то сада посматрамо одавде из Милочера, сигурно су импресије велике?**

— Сvakako. Ovo je tako чудан спој неких кулиса za неку нову представu. To je toliko divan pejzajk, pomalo i zaboravljene, sличan onome iz djetinjstva koju se teško може поново дожivjeti. Ovo je jedino tlo od Dubrovniku na ovamо које nije vezano ni uz kakvu ranu i bol, već nešto veoma lijepe i nešto što se današ gubi, a što ja stupaњem na ovo tlo crnogorske u sebi oživljujem. Dоживјела сам пов-

слободна сам, књижевник сам и цио svijet mi je otvoren, ali unutrašnji glas, je presudio — она наредba onog dijela mene koji je negdje već u kosmosu ili koji je uviјek bio u poziciji da me spoji sa ko zna kojim osobama koje su na ovom tlu. Nimalo nije pretenciozno reći da od djetinjstva, od mojih prvih susruta sa mudišću, sa љепotom Његоševa djela, osjetila sam da sam negdje blizu toj porodici velikana. Znači još davno, na otoku Zlarini, ja sam od strane moga oca i majke, Hrvata, ugađana uz Gorski vijenac. Њegoša isto kao i uz Mažuranića.

● **Будва ће бити сада ваш благи азил, повратак мору, одахнуће те у старим маслинама.**

— Ja bolno nosim u sebi te moje pejzage — i masline. Ja sam se rastajala dugi, dugi od Dalmacije. Život je to napravio. Nakon rata nista mi nije ostalo na moru i danas sam zašvalna животу što sam tako uviјek bila proljetar. Mognućnost izbora mi ostaje upravo zato jer nisam nichim materijalnim vezana ni uz jedan komadi tla. Zbog toga svaki dio Jugošlavije osjećam podjednako svojim. Crna Gora je našrodnija tom mom pejzazu, klasicnom dalmatinskom, punom zelenila i kamenja. Moj otok Zlarin gdje sam rođena остајe go i usamljen. Dakle, ja neću da odem na onaj pusti kamen i da tamо plachem. Ja sam se tome odjukila u poeziju. Ja

neću suze pod starost svoga života. Zašto da se ja prepuštим samo некom biološkom ritmu u tom stareњu, usporavanju metaboličkog i duha. Ako ostanem u Zagrebu, ja ne mogu pobjeđi od toga, jer mi Zagreb nikada nije bio pravi dom. Ja sam na љегovom rubu kao došљak ostala skoro pola stoljeća. Dakle, ja trahim zavica. Začinjavam se kako sam u Budvi, odmah istog trenutka prihvaćena kako je čudna intuicija ovega naroda i ovoga tla, koja je neuništiva.

● **Нећете се љутити, ако Вас питајам, зашто вас Zagreb nije htio. Zagreb, коме сте поклонили најљепше дане и најљепше пјесме своје младости?**

— Zagreb, kao da nikada nije htio sхватiti i osjetiti da ja putu nogu toga poklaњam љemu. Ja sam sebi tamo davno osudila i odлучila da kao pjesnik moram da iskliznem iz tog kolosjeka gdje je sve krije interpretirano a pogotovo umjetnost. Ja sam zborog toga dva puta napustila studije jer nisam htjela da mi filozofija koju sam bila načela, niti književnost, niti jezići, ovedu na drugu stranu gdje se mora živjeti kako to drugi htje, a ne po diktatu svoje intuicije, unutrašnjeg sazrijevanja. Da nije sam napustila studij filozofije poslije rata, ja bих morala da se toliko naključkom marxizmom, kako bi naša duša, наш duh bio najviše oštetešen, i stavljena u neke kalupe. Pjesnik ima pravo da to vidi unapred i da kaže — neću da se time bavim. Tako sam ja u Zagrebu već davno sebe osudila na to da iskliznem iz tog kolosjeka. Zato napuštam studij, ne udajem se, ne osinjam dom i porodici u građanskom smislu. A Zagreb je, ipak jedan malograđanski grad gdje prevladava upravo takav duh gdje čovjek ni malo nije cijenjen. Uzmite primjer **ТИНА УЈЕВИЋА**. Da je on imao dom, da je bio funkcijoner, ne bi љegovo djelo chekalo toliko da se valorizira. O љegovom životu piše se nečasne stvari zbor kojih bi da ustanje iz groba Tin zaplakao. E sad dešava se to i samom. Neko kopja po mom privatnom životu ko ne-ma pojma. Ja sam vidjela da ako ostanem tamo u nekoj bolnici, u nekom staracu domu dođi ћu u ruke onih koji mogu raditi od menе šta htje, piše šta htje, i skriviće puno toga. Trebalо je

da me kao stariju sa mojim ci-jelim pjesničkim istuštem postupi-ju i da kažu makar, haide da razgovaramo. Ne, svih su oni bili naduvani. Srećom u drugim sre-dinama nije takav slučaj.

● **Како је живјети сам у граду коме сте поклонили лијеп букет својих пјесничких година?**

— Strašno. Ako буде sрећe, vidjeće se to iz mog životopisa ako ga napišem. Xoću da u miru to napišem, bez suda, bez trauma. A to je teško. Treba se još jedan put vratiti u taj живот koji je odmakao i u tom vrtlogu s jedne strane jeseni животa potraguti mir i neko zlato, mirisce borova i masline. Xoću sve te bure da vratim, tu slablast i da kažem ovdje možesh, ovdje sam zaštićena. Naравno, tamo nemam ni fizичke uvjete da stvaram. Za

Сјајница "Приморских новина"
Vesna Parun
Budva, 3-7-1990

њој сам сабрала и те моје говоре, разне интервјуе. Заправо, то је мушка страна мого књижевног дјела. Ja сам схватила наједанпут да се некако могу и поносити time da sam uspjela kroz sve te патње женског живота, на том сувором за жену далматинском тлу, где жена никада nije bila поштovana, pogotovo жена ствараља, жена која се бави науком. Ja сам тај мушки кишобран издигла као гордост, као симбол мушких борби kroz живот и самозаштите. Ja се том мушким личношћу у себи и том борбом браним од живота који ме је стално подривао и нападао. Зато ме је врло угодно изненадило kada сам чула da се фестивал у Budvi отvara управо том драматизацијом из моје књиге. Тако се десило да у једном свечаном и за мене драгоценом тренутку, као изrezirano, да на мојој животној прекретници, у тренутку kad duboko vjeđujem da могу da odložim taj, још od djetinjstva држан у руци, чврсти мушки кишobran, којим сам се шtitila i braniла, нађем mjesto где ћu osjetiti заштићena, где же osjećati da mi nije potreban. Тако да је то опроштај са tim mушкиm kishobranom koji sam nosila цijelog живота.

● **Реците искрено: хоће ли се неко, ипак, застидjeti због свега што вам је учињено?**

— Meni bi bilo jako neugodno kada bi se застidjeli предамом прије него што то учине рецимо pred Timom Ujevićem. Onda sam после ja na redu. Kada ћe to biti ne znam. Jer, velika je nеправда i kulturni zločin kako su se po-nashali prema Tinu. Najbolost ni prema meni nisu учинили нишta љепше. Aли, neću im traziti iz-viđenje. Xoću samo da odem, i to što prije.

● **Весна, добро нам дошли у Црну Гору, добро дошли у Будву.**

— Xvala vam svima na iškrenoj dobrodošlioni. Sretna, sam што sam među vama.

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

ВЕСНА ПАРУН О ТРГУ ПЛЕСНИКА

ЈЕДИНСТВЕН У СВИЈЕТУ

У давна времена, kada су се почivalo graditi zidine градске, у њих је требало уградити жива човјека. Има је dan pitomi mediteranski grad, у чије је зидине — много стoljeća nakon што су подигнуте — simbolično utraženo чovjekovo срце: Poesiјa. То je grad Budva и његов Трг пјесника, јединствен на свијetu на измаку ovog miljeniјuma. На tom каменом бијелом пријестolu љепоте, западе me част да отворим летос својим стиховима свечаност, која ћe se kako sunce буде све raniјe zalašku хitalo — sve раскошије zivjezdama zaograti, ураžajuћi tаjanstvenom riječju u tijeshnu noći. У величanstven dosluh живих и мртвих, оног што je прохујalo и онога што се тек рађа. Taj čim потврде идентитета духа и Bihać posvetih s ponosom i dubokom zahvalnosti onom који у пјесми камењa спава бдијућi над човјеком на жаркоj муњi lovćenog nebа — Његошу. Oko-lo мене био је камен који дише, огањ који слуша, очи које су истином додиривale вјечност.

Neka ovaј спокојни kutak javi u savršenom prostoru nadomak moru, u загрљају чempresu i maslinu, poput bise-ра из чаробне школке, остане utistinut u tvojem grbu Budvo, užidan u čist камен temeljač buduћnosti какав заслужује ова земља. У запис нове crnogorske легенде.